

Оновлення мережі закладів загальної середньої освіти

В СОКАЛЬСЬКІЙ МІСЬКІЙ
ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

Цей бриф про проблему підготовлено в рамках співпраці Центру спільних дій з Сокальською міською територіальною громадою (МТГ).

Дякуємо за допомогу всім, хто був залучений до процесу створення цього аналітичного документа – міському голові Сокальської МТГ, Сокальській міській раді та її виконавчому комітету, працівникам комунальної установи "Центр з обслуговування закладів освіти", керівникам закладів освіти та педагогам, батьківським комітетам, мешканцям Сокальської МТГ та іншим залученим особам.

Зміст

05

Методологія

06

Проблема

07

Ознаки проблеми

25

Причини проблеми

27

Підхід до формування
нової політики

30

Альтернативи політики

37

Результати опитування
жителів Сокальської МТГ

52

Додаток

Мета зміни

Створити мережу закладів загальної середньої освіти, яка спроможна забезпечити належний доступ та якість освітніх послуг і відповідає вимогам нового законодавства у сфері освіти.

Методологія

Щоб дослідити проблему у сфері освіти Сокальської міської територіальної громади (МТГ) та сформуванати найбільш ефективні шляхи її вирішення, ми:

Проаналізували:

- *нормативно-правову базу функціонування мереж закладів освіти в територіальних громадах України та чинні стандарти забезпечення громадян освітніми послугами*
- *отримані від Сокальської міської ради дані щодо функціонування закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) в громаді у 2020-2022 навчальних роках: кількість учнів, кількість педагогів та непедагогічних працівників, кількість та наповнюваність класів, фінансування з місцевого бюджету, середній бал ЗНО/НМТ по кожному закладу та інші дані*
- *попередній план трансформації ЗЗСО Сокальської МТГ*

Провели:

- *8 консультацій у форматі закритих онлайн-інтерв'ю з представниками ключових заінтересованих сторін у сфері освіти в громаді, зокрема з представниками Сокальської міської ради (відділ освіти, фінансовий відділ, місцеві депутати) та комунальної установи "Центр з обслуговування закладів освіти", а також із керівниками закладів освіти та батьківських комітетів громади*
- *онлайн-опитування жителів Сокальської МТГ про проблеми та можливості розвитку у сфері освіти громади (255 педагогів, 419 учнів, 784 батьків та 9 депутатів міської ради)*

Уся подальша інформація, яка стосується проблеми та варіантів її вирішення, ґрунтується на даних, отриманих Центром спільних дій (далі – Центр) із описаних вище джерел. Повні результати опитування педагогів, учнів та батьків у Сокальській МТГ ви знайдете в окремому блоці наприкінці цього документа.

Проблема

Великі видатки на утримання закладів освіти

Сокальська МТГ має розгалужену мережу ЗЗСО – 37 шкіл, до частини яких приєднані заклади дошкільної освіти (ЗДО). На великі видатки суттєво впливає утримання малокомплектних закладів у селах громади, що знаходяться далеко від Сокаля. У деяких із них навчається менш як 20 учнів загалом, і майже половину працівників складає допоміжний

персонал. Обслуговування приміщень шкіл і заробітні плати непедагогічним працівникам покривають коштом місцевого бюджету. Чим більше малокомплектних закладів є в громаді, тим менш ефективно орган місцевого самоврядування (ОМС) може розподіляти власні бюджетні кошти на мережу закладів освіти.

Низький рівень освіти та соціалізації в малокомплектних школах

Чинна мережа закладів освіти в громаді не може забезпечити рівний доступ усіх учнів до якісної освіти. У деяких малокомплектних школах діти можуть навчатися індивідуально або в класах-комплектах. У першому випадку учні позбавлені спілкування з однолітками, що важливо для розвитку соціальних навичок та вміння працювати в колективі. У другому випадку

діти навчаються з учнями різних вікових категорій, що створює розрив між знаннями учасників освітнього процесу. Крім того, малокомплектні заклади часто стикаються з проблемою недостатньої кількості профільних вчителів. Це обмежує можливості учнів поглиблювати знання в певних навчальних предметах.

Неефективна комунікація освітньої реформи

Під час закритих інтерв'ю представники різних груп інтересів повідомляли, що не погоджуються з потенційними змінами мережі ЗЗСО Сокальської МТГ. Частина батьків, чиї діти навчаються у віддалених сільських школах, бачать перевагу в територіальній доступності закладів, а не в якості освіти.

Структурні відділи ОМС не мають єдиного бачення потенційних змін шкільної мережі. Проєкти оптимізації мережі ЗЗСО, які передбачають зміни відповідно до освітньої реформи, не знаходять підтримки серед більшості місцевих депутатів протягом останніх двох років.

Ознаки проблеми

Нерівномірна наповнюваність шкіл

У 2021-2022 навчальному році в Сокальській міській територіальній громаді функціонувало 37 закладів загальної середньої освіти. 18 ЗЗСО громади – I-III ступенів, 9 ЗЗСО – I-II ступенів (гімназії) і 10 ЗЗСО – I ступеня (початкові школи). У цих школах навчається 5395 учнів, які складають 10% усіх жителів громади та 90% дітей віком від 6 до 17 років, що проживають на території громади.

За Законом України “Про повну загальну середню освіту” кількість учнів у класі (наповнюваність класу) комунального закладу освіти не може становити менше 5 учнів та більше 24 учнів, які здобувають початкову освіту, та 30 учнів, які здобувають базову чи профільну середню освіту¹. У 7 ЗЗСО Сокальської МТГ навчається по 20 учнів і менше. Через низьку наповнюваність у таких школах діти змушені навчатися індивідуально або в класах-комплектах.

Важливим показником для аналізу мережі освітніх закладів є розрахункова наповнюваність класів (РНК)². Це середній рівень кількості учнів у класах закладів загальної середньої освіти за умови раціональної організації шкільної мережі.

РНК залежить від щільності населення та відсотка сільського населення територіальної громади. Цей показник впливає на обсяг освітньої субвенції, яку отримує ОМС із державного бюджету. Якщо фактична кількість учнів у закладі значно менша за розрахункову, громада повинна дофінансовувати цей освітній заклад із місцевого бюджету.

У 2022 році в Сокальській територіальній громаді РНК складає 16,5 учнів, а середня фактична наповнюваність класів (ФНК) по громаді – 11,3.

У 27 із 37 закладів освіти громади ФНК є нижчою за РНК:

Різниця між РНК й ФНК від -13 до -5

Забузька ЗШ I-III ст.
Княжівська ЗШ I-III ст.
Тартаківський НВК «ЗШ I-III ст. - дитячий садок» ім. П. Саноцького
Ільковицький НВК «ЗШ I-III ст. - дитячий садок»
Варязька ЗШ I-III ст.

Різниця між РНК й ФНК від -4 до -1

Спасівська гімназія ім. В. Сидора-Шелеста
Савчинська ЗШ I-III ст.
Поторицька ЗШ I-III ст.
Луцицький НВК «ЗШ I-III ст. - дитячий садок»
Перетіцький НВК «ЗШ I-III ст. - дитячий садок»
Хоробрівська ЗШ I-III ст.

Войславицька гімназія
Переспівська гімназія
Горбківська гімназія
Зубківська початкова школа
Опільська початкова школа
Комарівська початкова школа
Боб'ятинська гімназія
Скоморохівська початкова школа
Ульвівська гімназія
Телязька гімназія
Бояницька початкова школа
Завишенська початкова школа
Лещатівська початкова школа
Романівська початкова школа
Тудорковицька гімназія
Матівська гімназія

У Суховільській і Шарпанецькій початкових школах немає класів.

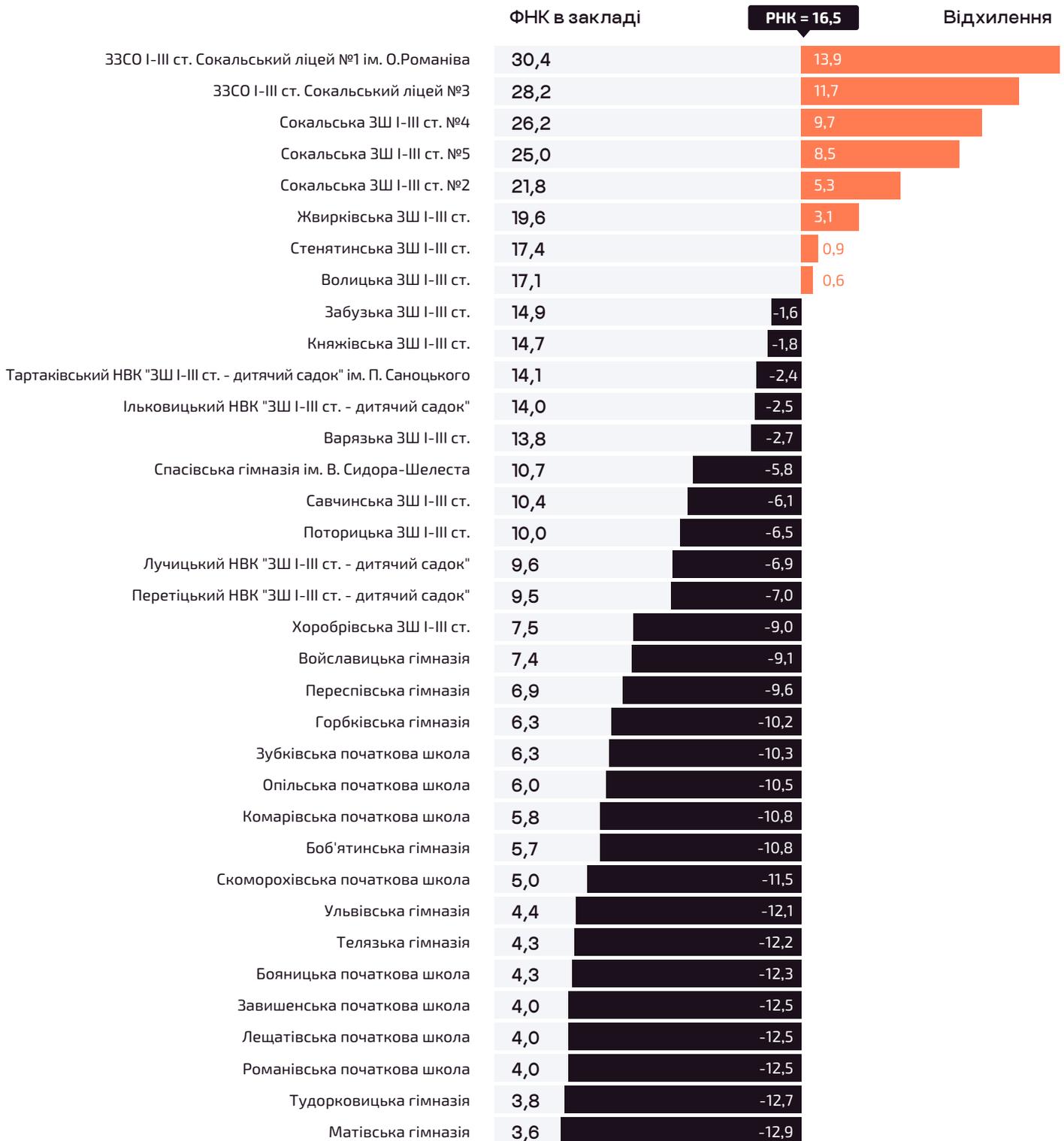
Кількість учнів у ЗЗСО Сокальської МТГ

		2020-2021 н.р.		2021-2022 н.р.	
	Сокальська ЗШ I-III ст. №4	810		806	
	ЗЗСО I-III ст. Сокальський ліцей №3	640		645	
	ЗЗСО I-III ст. Сокальський ліцей №1 ім. О.Романіва	579		572	
	Сокальська ЗШ I-III ст. №2	465		450	
	Жвирківська ЗШ I-III ст.	327		313	
	Сокальська ЗШ I-III ст. №5	287		275	
	Стенятинська ЗШ I-III ст.	190		191	
Тартаківський НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок" ім. П. Саноцького	178			155	
	Волицька ЗШ I-III ст.	175		188	
	Княжівська ЗШ I-III ст.	160		162	
	Ільковицький НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок"	153		154	
	Забузька ЗШ I-III ст.	152		164	
	Варязька ЗШ I-III ст.	149		152	
	Поторицька ЗШ I-III ст.	118		110	
	Савчинська ЗШ I-III ст.	118		114	
	Лучицький НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок"	102		106	
	Перетіцький НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок"	99		104	
	Хоробрівська ЗШ I-III ст.	95		83	
	Спасівська гімназія ім. В. Сидора-Шелеста	95		96	
	Переспівська гімназія	64		62	
	Войславицька гімназія	63		67	
	Горбківська гімназія	53		57	
	Боб'ятинська гімназія	47		51	
	Тудорковицька гімназія	41		34	
	Ульвівська гімназія	40		40	
	Телязька гімназія	35		39	
	Матівська гімназія	33		32	
	Зубківська початкова школа	25		25	
	Опільська початкова школа	23		24	
	Комарівська початкова школа	22		23	
	Завишенська початкова школа	20		16	
	Бояницька початкова школа	17		17	
	Скоморохівська початкова школа	17		20	
	Романівська початкова школа	15		16	
	Лещатівська початкова школа	14		16	
	Суховільська початкова школа	12		11	
	Шарпанецька початкова школа	7		5	

Джерело: Сокальська міська рада

Фактична наповнюваність класів у ЗЗСО Сокальської МТГ

Джерело: Сокальська міська рада

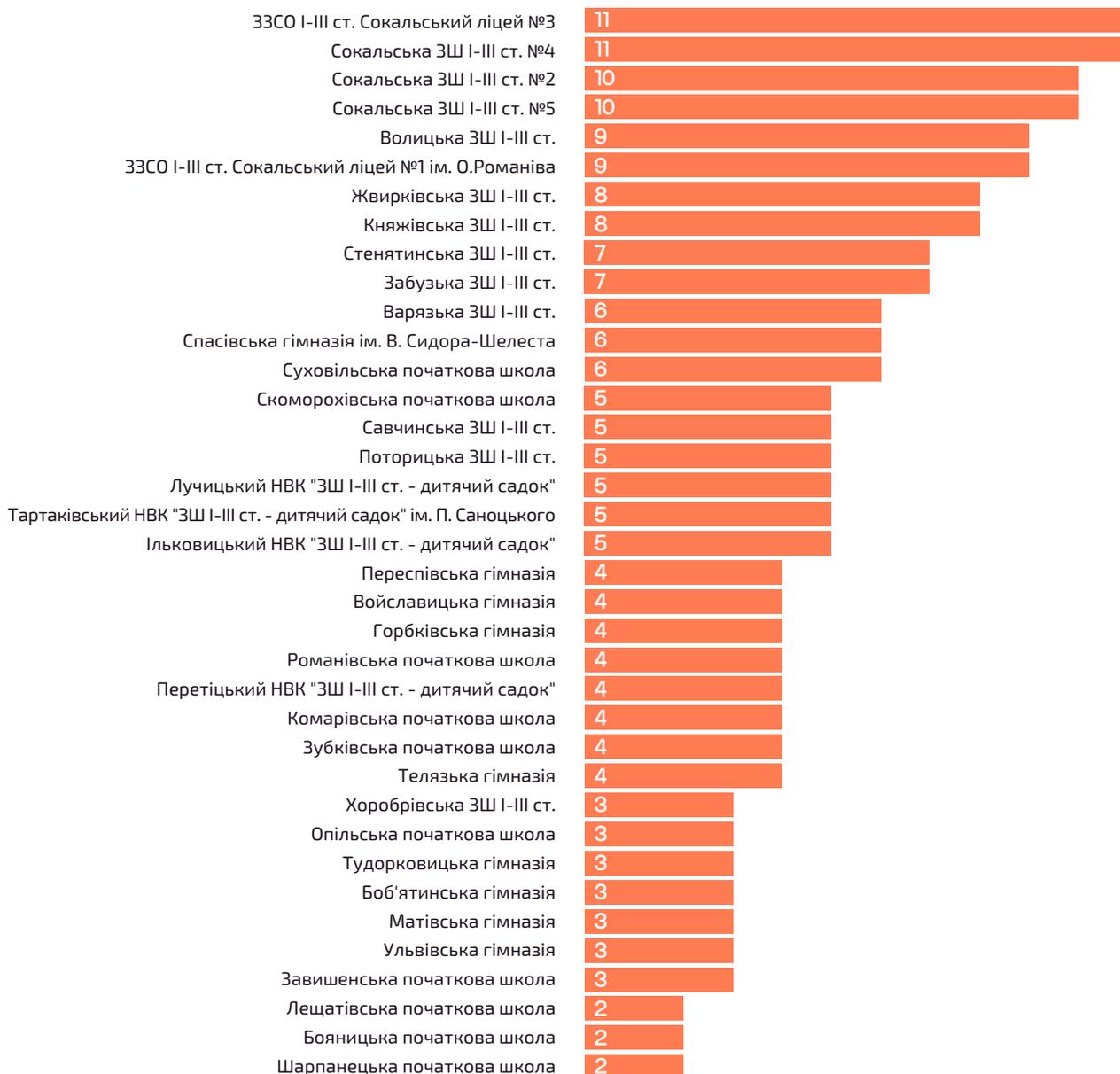
Непропорційна кількість педагогічного та допоміжного персоналу

Кількість учнів на одного вчителя є показником ефективності школи³. Більша кількість учнів на одного вчителя вказує на більшу ефективність, оскільки ресурси використовують оптимально. У ЗЗСО Сокальської МТГ чисельність

педагогів непропорційна кількості учнів та класів. За цим показником найбільш ефективними є ті заклади, що розташовані в самому Сокалі, тоді як у 2/3 ЗЗСО громади на одного педагога припадає 5 і менше учнів.

Кількість учнів на одного педагога в ЗЗСО Сокальської МТГ

Джерело: Сокальська міська рада

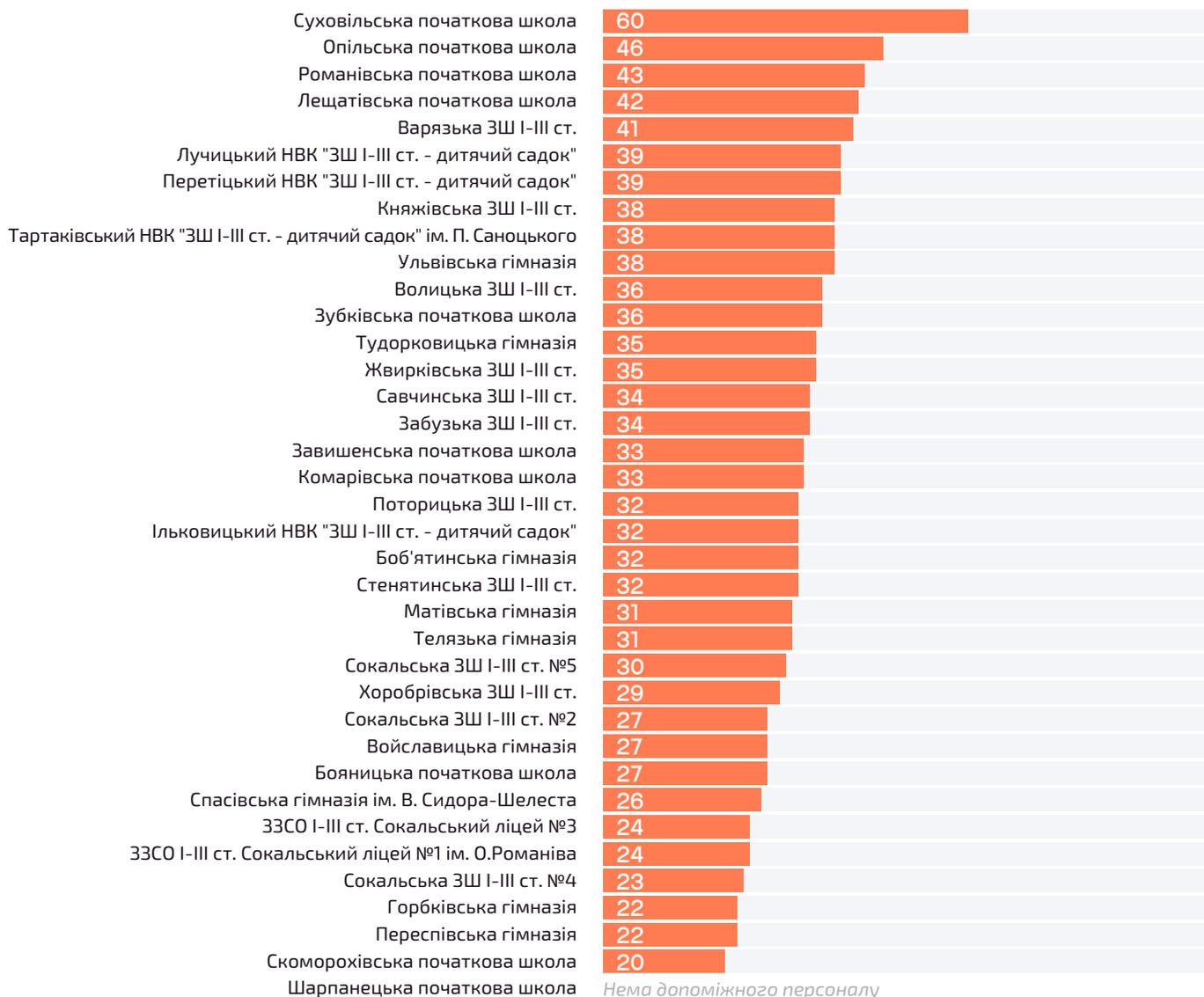
Якщо кількість непедагогічних працівників становить понад 15% від загальної кількості працівників закладу освіти, це може свідчити про невиправдано великі видатки на утримання такої школи⁴. Робота допоміжного персоналу важлива для забезпечення функціонування закладу, проте безпосередньо не пов'язана з підвищенням якості освіти.

Надмірні видатки на заробітні плати непедагогічним працівникам можуть обмежувати наявні ресурси для покращення стану ЗЗСО.

У всіх ЗЗСО Сокальської МТГ допоміжний персонал складає понад 15% штату. У Суховільській початковій школі більше половини всього персоналу навчального закладу – це непедагогічні працівники.

Частка допоміжного персоналу серед працівників ЗЗСО Сокальської МТГ, %

Нема допоміжного персоналу

Джерело: Сокальська міська рада

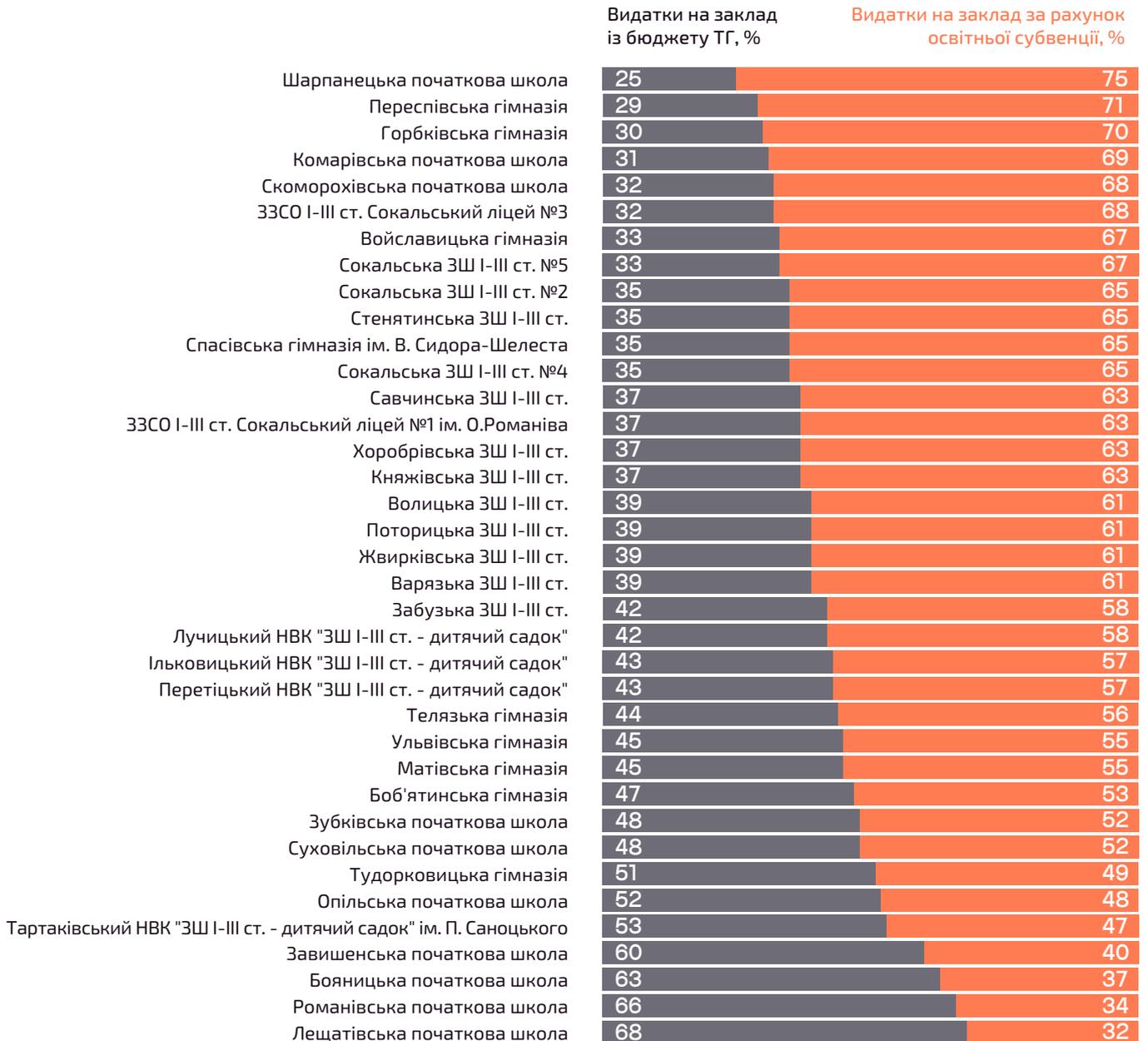
Утримання малокомплектних ЗЗСО

Українські школи переважно фінансують коштом двох джерел: місцевого бюджету, що покриває заробітні плати допоміжного персоналу й утримання закладів, та освітньої субвенції з державного бюджету, яку виділяє Кабмін на заробітні плати педагогічним

працівникам. Загальні видатки на освіту в 2022 році склали 70% усіх видатків Сокальської МТГ. Майже всі вони, а саме 205 474 185 грн, пішли на заробітну плату працівникам та обслуговування ЗЗСО. 39% цих видатків (80 208 685 грн) покрив бюджет громади.

Джерела фінансування видатків ЗЗСО Сокальської МТГ

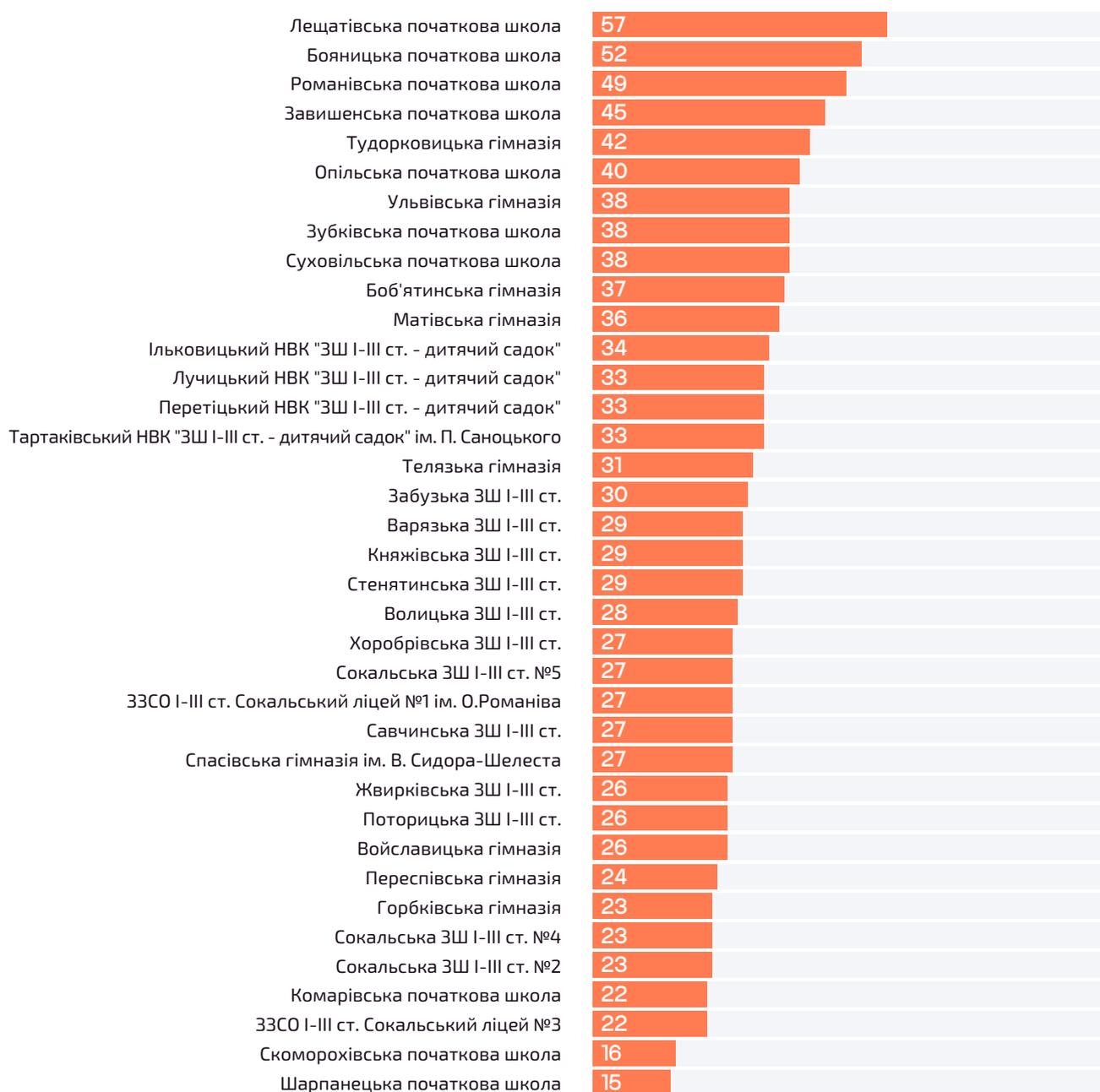
Джерело: Сокальська міська рада

Розподіл видатків на заробітну плату допоміжного персоналу дозволяє побачити, який заклад більшою мірою утримують коштом місцевого бюджету, а який – коштом державної субвенції.

Вищий відсоток цього показника вказує на те, що місцева рада більше витрачає на обслуговування приміщень закладу, ніж на якісні освітні послуги.

Видатки на зарплату допоміжного персоналу у структурі всіх видатків на ЗЗСО, %

Джерело: Сокальська міська рада

З 2021 по 2022 рік витрати на комунальні послуги ЗЗСО зросли на 9% (1 422 415 грн). Під час закритих інтерв'ю зацікавлені сторони розповідали про те, що на рівні керівництва громади та закладів виносили на порядок денний питання зменшення споживання енергоносіїв, проте воно не зустріло підтримки. Попри онлайн-навчання, у ЗЗСО перебували представники дирекцій шкіл та вчителі, яким потрібно було користуватися приміщеннями та комп'ютерною технікою для проведення занять.

У 2022 році на понад 40% (порівняно з попереднім роком) зросли витрати на комунальні послуги в таких закладах:

- *Комарівська початкова школа*
- *Варязька ЗШ I-III ст.*
- *Тартаківський НВК «ЗШ I-III ст. - дитячий садок» ім. П. Саноцького*
- *Савчинська ЗШ I-III ст.*
- *Войславицька гімназія*
- *Суховільська початкова школа*
- *Забузька ЗШ I-III ст.*
- *Стенятинська ЗШ I-III ст.*
- *Опільська початкова школа*
- *Княжівська ЗШ I-III ст.*
- *Лучицький НВК «ЗШ I-III ст. - дитячий садок»*

Видатки на комунальні послуги ЗЗСО Сокальської МТГ, грн

	2021	2022	Різниця	Різниця, %
Тартаківський НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок" ім. П. Саноцького	730413	1476295	745882	+102
Сокальська ЗШ I-III ст. №4	1801794	2301985	500191	+28
Варязька ЗШ I-III ст.	260470	563543	303072	+116
Забузька ЗШ I-III ст.	260552	479338	218785	+84
Савчинська ЗШ I-III ст.	202104	386350	184247	+91
Жвирківська ЗШ I-III ст.	764308	939780	175472	+23
Лучицький НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок"	232872	394210	161338	+69
Стенятинська ЗШ I-III ст.	180006	315237	135231	+75
Войславицька гімназія	108068	204807	96739	+90
Княжівська ЗШ I-III ст.	129788	223164	93376	+72
Перетіцький НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок"	263918	344222	80304	+30
Хоробрівська ЗШ I-III ст.	135197	193262	58065	+43
Опільська початкова школа	76700	133409	56709	+74
Тудорковицька гімназія	100328	152247	51919	+52
Комарівська початкова школа	22544	63129	40585	+180
Лещатівська початкова школа	41747	68089	26342	+63
Суховільська початкова школа	23237	44008	20771	+89
Телязька гімназія	134605	137345	2740	+2
Скоморохівська початкова школа	78195	75597	-2598	-3
Бояницька початкова школа	60817	50845	-9971	-16
ЗЗСО I-III ст. Сокальський ліцей №3	1200884	1188600	-12284	-1
Шарпанецька початкова школа	26555	13415	-13140	-49
Переспівська гімназія	151173	129759	-21414	-14
Поторицька ЗШ I-III ст.	529901	507915	-21986	-4
Романівська початкова школа	133243	106522	-26721	-20
Завишенська початкова школа	120418	90312	-30106	-25
Горбківська гімназія	184050	145488	-38562	-21
Ульвівська гімназія	191875	150033	-41842	-22
Сокальська ЗШ I-III ст. №5	344772	298642	-46130	-13
Зубківська початкова школа	105720	56514	-49207	-47
Волицька ЗШ I-III ст.	553534	478066	-75468	-14
Сокальська ЗШ I-III ст. №2	1427133	1346560	-80573	-6
Боб'ятинська гімназія	348836	249229	-99607	-29
Спасівська гімназія ім. В. Сидора-Шелеста	379307	274514	-104793	-28
Матівська гімназія	307246	163400	-143846	-47
Ільковицький НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок"	642394	453985	-188410	-29
ЗЗСО I-III ст. Сокальський ліцей №1 ім. О.Романіва	1730552	1207854	-522698	-30

Джерело: Сокальська міська рада

Один із основних показників, що відображає ефективність використання бюджетних коштів і доцільність фінансування освітніх установ, – це обсяг видатків на одного учня з місцевого бюджету громади та зі зведеного бюджету (разом із освітньою субвенцією).

Середні видатки на одного учня по країні складають 20 000 грн/рік у містах та 35 000 грн/рік у сільській місцевості⁵. Лише в трьох ЗЗСО Сокальської МТГ обсяг видатків на одного учня дорівнює середнім видаткам на одного учня по країні. У всіх інших шкіл він є більшим.

Видатки на освіту одного учня в ЗЗСО Сокальської МТГ

	Видатки на одного учня зі зведеного бюджету, грн	Видатки на одного учня з бюджету ТГ (без субвенції), грн	Видатки на одного учня зі зведеного бюджету відносно середніх видатків на 1 учня по країні
Матівська гімназія	95270	43063	2,7
Лещатівська початкова школа	90010	61556	2,6
Тудорковицька гімназія	87530	44630	2,5
Завишенська початкова школа	84533	50738	2,4
Ульвівська гімназія	78871	35152	2,3
Бояницька початкова школа	77627	48540	2,2
Опільська початкова школа	73512	38587	2,1
Романівська початкова школа	68399	44893	2,0
Телязька гімназія	67445	29785	1,9
Суховільська початкова школа	66947	32049	1,9
Боб'ятинська гімназія	65409	30474	1,9
Войславицька гімназія	61401	20167	1,8
Тартаківський НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок" ім. П. Саноцького	59864	31997	1,7
Зубківська початкова школа	59830	28565	1,7
Перетіцький НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок"	58752	25548	1,7
Шарпанецька початкова школа	58409	14477	1,7
Поторицька ЗШ I-III ст.	56902	22331	1,6
Переспівська гімназія	55968	16421	1,6
Лучицький НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок"	55856	23346	1,6
Хоробрівська ЗШ I-III ст.	55059	20298	1,6
Комарівська початкова школа	53598	16610	1,5
Горбківська гімназія	53582	16090	1,5
Савчинська ЗШ I-III ст.	53287	19551	1,5
Ільковицький НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок"	52111	22166	1,5
Скоморохівська початкова школа	49313	15686	1,4
Варязька ЗШ I-III ст.	47194	18641	1,3
Спасівська гімназія ім. В. Сидора-Шелеста	42321	14897	1,2
Княжівська ЗШ I-III ст.	38289	14148	1,1
Забузька ЗШ I-III ст.	38167	15890	1,1
Волицька ЗШ I-III ст.	35523	13684	1,0
Жвирківська ЗШ I-III ст.	35521	13958	1,0
Стенятинська ЗШ I-III ст.	33541	11748	1,0
Сокальська ЗШ I-III ст. №2	30156	10443	1,5
Сокальська ЗШ I-III ст. №4	27191	9637	1,3
ЗЗСО I-III ст. Сокальський ліцей №1 ім. О.Романіва	26304	9654	1,3
ЗЗСО I-III ст. Сокальський ліцей №3	25495	8243	1,2
Сокальська ЗШ I-III ст. №5	24945	8282	1,2

Джерело: Сокальська міська рада

Опитування вчителів, яке проводив Центр, показало, що головною проблемою, яка стосується адміністративної частини освітнього процесу, є відсутність належного фінансування ремонту будівель ЗЗСО. Велика частина шкіл громади

потребує капітального ремонту, особливо перекриття дахів та заміни водопровідно-каналізаційних систем, а деякі не мають обладнаних спортивних залів та майстерень. Загалом ЗЗСО, в яких повністю обладнані навчальні кабінети різних типів, у громаді немає.

Чинники, пов'язані з роботою місцевого управління освіти, які найбільш негативно впливають на організацію освітнього процесу в школі:

Серед представників адміністрації закладів освіти.

Джерело: результати опитування педагогів та керівників ЗЗСО Сокальської громади

Другим чинником, який негативно впливає на роботу, освітяни назвали те, що надбавку за престижність праці виплачують не в повному обсязі. Ця надбавка не залежить від типу, наповнюваності чи розташування ЗЗСО. Її розмір може варіюватися від мінімальних 5% до максимальних 30%

посадового окладу (ставки заробітної плати) та встановлюється керівником закладу освіти⁶. Частина респондентів під час закритих інтерв'ю згадувала, що наразі в громаді для всіх педагогічних працівників затверджена єдина надбавка в розмірі 20%⁷.

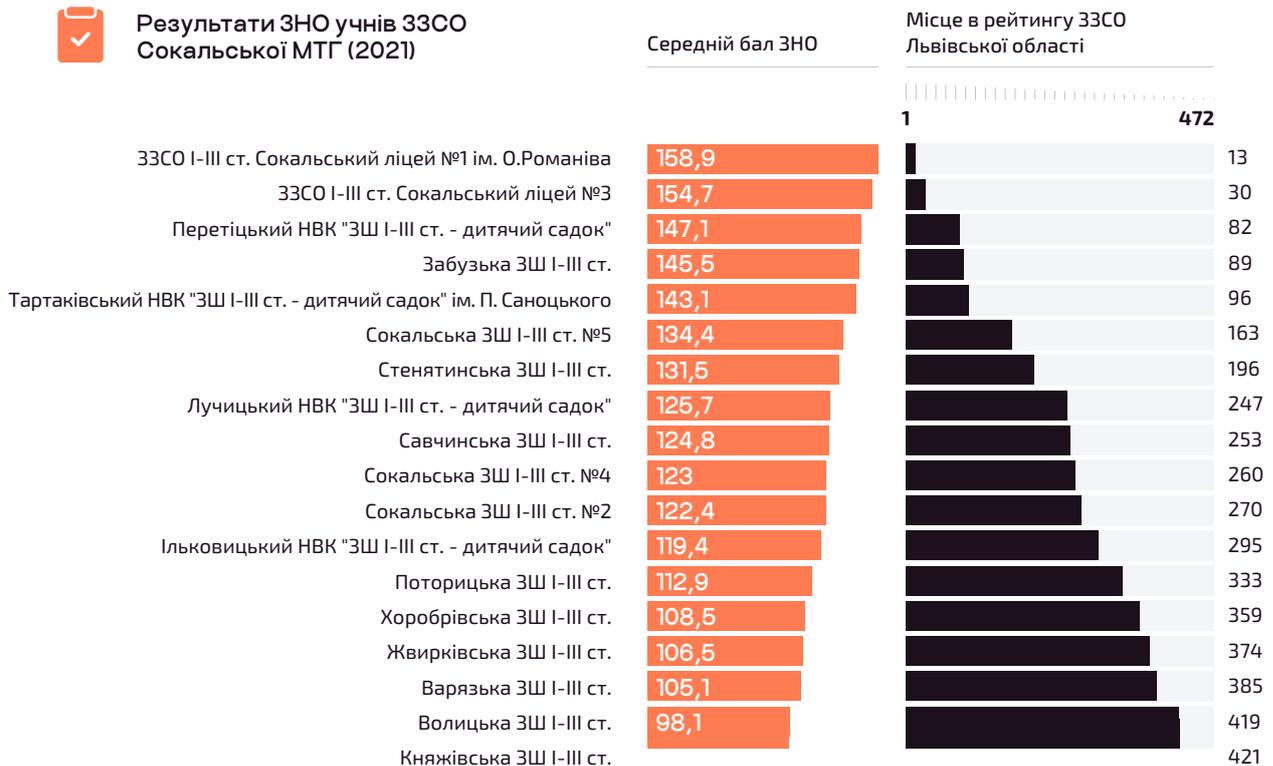

Невідповідність витрат та якості освіти

Лише 5 із 18 шкіл Сокальської МТГ входять у сотню найкращих за результатами ЗНО у Львівській області⁸. Значна частина знаходиться за межами позначки 200 в рейтингу з 472 закладів. Отже, результати тестування не виправдовують великі видатки на одного учня по більшості ЗЗСО громади.

Результати ЗНО учнів ЗЗСО Сокальської МТГ (2021)

Джерело: Освіта.ua

Співвідношення між видатками на одного учня і результатами ЗНО (2021)

Джерело: Сокальська міська рада й Освіта.ua

Оновлення мережі закладів загальної середньої освіти

У 2022 році через повномасштабну війну з Росією Міністерство освіти та науки України ухвалило **новий формат** вступної кампанії для абітурієнтів⁹. Замість ЗНО проводять національний мультипредметний тест (НМТ) в онлайн-форматі. Він демонструє знання учнів із трьох предметів: української мови, математики та історії України.

Різниця в кількості учнів ЗЗСО Сокальської МТГ, що складала ЗНО та НМТ

	Кількість учнів, які складала ЗНО (2021)	Кількість учнів, що складала НМТ (2022)	Різниця
ЗЗСО I-III ст. Сокальський ліцей №1 ім. О.Романіва	61	53	-8
Сокальська ЗШ I-III ст. №4	46	51	5
ЗЗСО I-III ст. Сокальський ліцей №3	45	38	-7
Сокальська ЗШ I-III ст. №2	36	26	-10
Сокальська ЗШ I-III ст. №5	22	19	-3
Жвирківська ЗШ I-III ст.	21	8	-13
Тартаківський НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок" ім. П. Саноцького	20	10	-10
Поторицька ЗШ I-III ст.	12	6	-6
Хоробрівська ЗШ I-III ст.	12	5	-7
Варязька ЗШ I-III ст.	9	9	0
Забузька ЗШ I-III ст.	9	8	-1
Княжівська ЗШ I-III ст.	9	7	-2
Савчинська ЗШ I-III ст.	9	5	-4
Стенятинська ЗШ I-III ст.	9	7	-2
Лучицький НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок"	8	4	-4
Волицька ЗШ I-III ст.	6	4	-2
Ільковицький НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок"	6	10	4
Перетіцький НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок"	4	9	5

Джерело: Освіта.ua і Український центр оцінювання якості освіти

Через складні умови, а саме загрозу скупчення дітей в одному місці під час обстрілів та неможливість належної підготовки учнів, тестування зробили спрощеним. Порівняно з результатами ЗНО за 2021 рік учні ЗЗСО Сокальської МТГ отримали кращі бали за НМТ.

Також загальна кількість учнів, які склали мультипредметний тест, зменшилась. Загалом НМТ склало на 65 дітей менше, ніж ЗНО за рік до того, адже частина з них перебувала за кордоном або не мала можливості скласти НМТ з інших причин.

Порівняння результатів ЗНО та НМТ учнів ЗЗСО Сокальської МТГ

	Середній бал ЗНО (2021)	Середній бал НМТ (2022)
ЗЗСО I-III ст. Сокальський ліцей №1 ім. О.Романіва	159	170
ЗЗСО I-III ст. Сокальський ліцей №3	155	165
Перетіцький НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок"	147	153
Забузька ЗШ I-III ст.	146	145
Тартаківський НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок" ім. П. Саноцького	143	148
Сокальська ЗШ I-III ст. №5	134	152
Стенятинська ЗШ I-III ст.	132	147
Лучицький НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок"	126	153
Савчинська ЗШ I-III ст.	125	168
Сокальська ЗШ I-III ст. №4	123	152
Сокальська ЗШ I-III ст. №2	122	156
Ільковицький НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок"	119	143
Поторицька ЗШ I-III ст.	113	165
Хоробрівська ЗШ I-III ст.	109	145
Жвирківська ЗШ I-III ст.	107	147
Варязька ЗШ I-III ст.	105	149
Волицька ЗШ I-III ст.	98	147
Княжівська ЗШ I-III ст.	97	142

Джерело: Освіта.ua і Український центр оцінювання якості освіти

Громада не може забезпечити повноцінне підвезення учнів

У зв'язку з воєнним станом міська рада передала чотири шкільних автобуси на потреби Збройних сил України. За словами респондентів, підвезення покриває лише 65% громади, а деякі транспортні засоби змушені здійснювати обслуговування одночасно 2-3 маршрутів. Частина учнів доїжджає до навчальних закладів на комерційних рейсах за

свій кошт. На тендері з перевезень був представлений лише один перевізник, який диктує завищені ціни для перевезень пільгових категорій. Батьки незадоволені довгим підвезенням дітей, а погана якість доріг між населеними пунктами ускладнює доїзд до навчальних закладів та погіршує самопочуття деяких учнів.

Джерело: результати опитування учнів та батьків учнів ЗЗСО Сокальської громади та осіб, які їх замінюють

Потреба у фахівцях із обслуговування закладів

Через розгалужену мережу закладів освіти працівники Центру з обслуговування закладів освіти не встигають оперативно виконувати ремонтні роботи в школах. Заінтересовані сторони розглядають два варіанти покращення якості та швидкості господарчого об-

слуговування закладів. Перший полягає в збільшенні чисельності господарської групи (електрик, сантехнік, інженер) та утворення мобільної бригади, а другий – у збільшенні заробітної плати штатним працівникам без найму нових.

Неефективна організація харчування

Під час закритих інтерв'ю представники заінтересованих сторін розповідали про неефективну організацію харчування в ЗЗСО Сокальської МТГ. Наразі в кожній школі є свій штат із кухарями та помічниками, які отримують зарплату навіть під час дистанційного навчання. Ці послуги хотіли частково передати приватним підприємцям, проте така практика не виправдала себе через незадовільну якість та невчасне довозення їжі.

За державними нормами, в штаті шкільної їдальні повинні бути кухарі, підсобний робітник і комірник¹⁰. Кількість кухарських ставок залежить від кількості учнів, які харчуються в закладі: до 60 учнів – пів ставки, 60-100 учнів – одна ставка, 100-200 учнів – півтори ставки, понад 200 – дві ставки. У 16 з 37 закладів Сокальської МТГ навчається по 60 учнів

і менше, отже там кухарі мають працювати на пів ставки. За словами заінтересованих сторін, низька заробітна плата змушує працівників звільнятися.

У Сокальській МТГ діти-ВПО та діти військовослужбовців харчуються платно, що викликає незадоволення частини мешканців громади. Востаннє зміни до Постанови Кабінету Міністрів України «Про організацію харчування окремих категорій учнів у загальноосвітніх навчальних закладах» вносили в 2003 році, тому туди не входять пільгові категорії, що виникли у зв'язку з війною Росії проти України¹¹. Це питання розглядалося на сесії міської ради, проте більшість не підтримала харчування дітей-ВПО та дітей військовослужбовців коштом міського бюджету.

Пріоритет територіальної доступності над якістю освітніх послуг

Частина жителів сільської місцевості зацікавлена в близькому розташуванні закладів, а не в якості освітніх послуг (наявності вузьких спеціалістів, спеціалізованих класів і гуртків) та соціалізації учнів. Впливають на це великі відстані між населеними пунктами, погана якість доріг, дорогий доїзд на комерційних рейсах і ризик

втрати статусу села через ліквідацію навчального закладу на його території. Перестороги висловлюють старші педагоги, які мають великий стаж у своєму закладі та не бажають змінювати звичне місце роботи. Керівники малокомплектних ЗЗСО хочуть зберегти педагогічний персонал та статус школи.

Чверть учнів, що пройшли опитування Центру, за жодних умов не погодились би на зміну навчального закладу, але більшість розглядає таку опцію за певних умов. Хоч майже 80% опитаних оцінюють рівень освіти у своїй школі на “відмінно” та “добре”, найпопулярнішою причиною для зміни закладу є якісніше

викладання. Серед інших причин визначають зручне транспортне сполучення та відремонтовані дороги, що також стосується територіальної доступності. Популярними були відповіді про комфортніші приміщення та кращу матеріально-технічну базу закладу.

За яких умов ви погодились б навчатися в школі іншого населеного пункту громади?

Множинний вибір. Серед тих, хто навчається у своєму населеному пункті.

Джерело: результати опитування учнів ЗЗСО Сокальської громади

Серед відповідей батьків і осіб, що їх замінюють, трохи більше 10% не погоджуються на перехід їхніх дітей до іншого навчального закладу. Найпопулярнішими варіантами для зміни школи є краща матеріально-

технічна база, класи з більшою кількістю учнів та зручне транспортне сполучення. Попри це, більш як 80% батьків задоволені рівнем соціалізації своїх дітей та станом закладів освіти, де вони наразі навчаються.

За яких умов ви погодилися б на те, щоб ваша дитина (діти) отримувала освіту в школі іншого населеного пункту громади?

Множинний вибір, з тих, чий діти навчаються в тому ж населеному пункті, де проживають.

Джерело: результати опитування батьків учнів ЗЗСО Сокальської громади та осіб, які їх замінюють

Також Центр запитав вчителів про те, чи готові вони змінити місце роботи та за яких умов. Педагоги виявилися найменш зацікавленими в тому, щоб працювати в іншому населеному пункті.

Лише за умови повного навантаження, яке впливає на заробітну плату, та підвезення до нового закладу вчителі готові надавати освітні послуги в іншому ЗЗСО.

За яких умов ви готові працювати в школі іншого населеного пункту?

Серед тих, хто працює у своєму населеному пункті.

Джерело: результати опитування педагогів та керівників ЗЗСО Сокальської громади

Причини проблеми

Інфраструктурні

Розгалужена мережа ЗЗСО вимагає великих витрат на її утримання. КЗ “Центр з обслуговування закладів освіти” покриває 37 закладів, із яких лише 5 знаходяться в місті. Деякі школи знаходяться на відстані однієї години доїзду від центру громади, що не дозволяє оперативно реагувати на всі потреби.

За останні два роки капітальні видатки на ЗЗСО склали 5,4 млн грн. На покращення стану декількох закладів, фактична наповнюваність яких одна з найнижчих у громаді, міська влада виділила 16% цієї суми (896 675 грн). З них найбільші кошти отримали Скоморохівська початкова школа (610 208 грн за 2021 рік) та Матівська гімназія (190 218 грн за 2021 та 2022 роки сумарно).

Транспортні

На початку повномасштабного вторгнення у 2022 році Сокальська МТГ передала 4 шкільні автобуси на потреби Збройних сил України¹². Уже в 2023 році міська рада закупила 3 автобуси за рахунок співфінансування освітньої субвенції з державного бюджету, обласного бюджету та коштів територіальних громад. Один із них закріпили за Тартаківським НВК «ЗШ I-III ст. - дитячий садок ім. П. Саноцького»¹³. Опитування жителів Сокальської МТГ показало, що батьки та учні здебільшого задоволені станом транспорту.

Закупівля нових автобусів не вирішує всіх проблем, що стосуються підвезення учнів. Респонденти вказують на незручність добирання до шкіл в окремих населених пунктах через великі відстані між ними та поганий стан доріг. Підвезення учнів шкільним автобусом триває від 5 до 40 хвилин. Середній час доїзду – 16 хв. Згідно з опитуванням жителів громади, близько 7,8% дітей та 9,8% батьків незадоволені графіком підвезення. За відсутності маршрутів шкільних автобусів на деяких напрямках учні користуються послугами приватних перевізників.

Фінансові

Скорочення фінансування з боку центральної влади

Два роки поспіль у Сокальській МТГ був дефіцит фінансування з боку центральної влади. В освітній сфері його зменшили через відміну оплати за кабінети та перегляд гурткової роботи, варіативної складової в навчальних планах та оплати за престижність праці. Відділ освіти міської ради проводив зустрічі з

центральною владою, зокрема з Офісом Реформ при Президентові України. Згодом, за словами відділу освіти, центральні органи виконавчої влади додали до місцевого бюджету 2,5 млн з державної субвенції. Також, у зв'язку з повномасштабним вторгненням Росії, МОН надало рекомендації відділам освіти ОМС та керівникам ЗЗСО зменшити розміри надбавок і доплат педагогічним працівникам¹⁴.

Обмеження джерел фінансування ЗЗСО

У зв'язку з війною Львівська обласна рада призупинила конкурси мікро-проектів регіонального рівня. Раніше Сокальська МТГ мала успішний досвід участі в них. За рахунок перемоги на

конкурсах вдавалося забезпечувати матеріальну базу закладів. Якщо кошти виділяли на співфінансування з місцевим бюджетом, то такі мікропроекти ставили в пріоритет, і до них додавали кошти з обласного чи державного бюджету.

Комунікаційні

У 2021 році Сокальська міська рада зробила аналіз шкільної мережі та ініціювала публічні обговорення з приводу її оптимізації. У деяких населених пунктах жителі громади опозиційно поставились до ймовірних змін та аргументували це тим, що відсутність школи спричинить відтік молоді та занепад освітньо-культурного життя населеного пункту.

Під час закритих інтерв'ю ми дізналися, що деякі батьки пропонували скоротити кількість педагогічних працівників, проте не ліквідувати школу. Дехто з присутніх сприймав громадські слухання як презентацію вже готової політики, а не як майданчик для дискусії. Це підтверджує те, що не всі жителі громади розуміють процеси, які відбуваються у сфері освіти як на рівні Сокальської МТГ, так і в Україні загалом.

Освітня реформа не знаходить підтримки в більшій частини депутатів, батьків, чиї учні навчаються в малокомплектних школах, та вчителів,

які не погоджуються змінювати місце роботи. Третина депутатів Сокальської міської ради пройшла опитування Центру та вбачає у збереженні чинної мережі ЗЗСО низку ризиків. По-перше, видатки на утримання закладів тільки зростатимуть. По-друге, не будуть дотримуватися вимоги українського законодавства щодо наповнюваності класів та нової системи шкіл (початкова школа, гімназія, лицей). По-третє, в учнів не буде рівного доступу до якісних освітніх послуг.

Вищезгадане вказує на нерезультативну комунікацію освітньої реформи на рівні громади. Через це багато процесів, які мали б сприяти оптимізації мережі ЗЗСО та фінансування, зупиняються через відсутність діалогу. Зворотний зв'язок із громадськістю є важливим елементом ефективної комунікації. Він дозволяє побудувати довіру та встановити прямий діалог, що сприяє залученню громадян до прийняття рішень та вдосконаленню процесів у сфері освіти.

Підхід до формування нової політики

Контекст прийняття рішень

У 2017 році Міністерство освіти й науки України запустило освітню реформу, одним із пріоритетних напрямів якої є Нова українська школа (НУШ), що полягає у зміні шкільної системи¹⁵. За Законом України “Про повну загальну середню освіту” до 1 вересня 2024 року органи місцевого самоврядування мають затвердити плани формування мережі закладів загальної середньої освіти¹⁶.

Засновники закладів (у випадку Сокальської МТГ – це Сокальська міська рада) мають поділити ЗЗСО у своїй мережі на три окремих типи:

- *початкову школу, що забезпечує здобуття початкової освіти (1-4 класи)*
- *гімназію, що забезпечує здобуття базової середньої освіти (5-9 класи)*
- *ліцей, що забезпечує здобуття профільної середньої освіти (10-12 класи)¹⁷*

Під час створення ефективної мережі засновники закладів мають враховувати наступні показники:

- *можливість створити безпечний, інклюзивний та цифровий освітній простір;*
- *демографічні показники розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць;*
- *спроможність територіальних громад (перш за все, фінансова) до утримання закладів;*
- *профілізація старшої профільної школи й необхідність охоплення на відповідній території усіх профілів навчання, визначених законодавством, із метою гарантування й забезпечення права кожного учня на вибір відповідного профілю навчання.*

Профільна середня освіта

У 2021 році Президент України схвалив зміни до законів “Про освіту” та “Про повну загальну середню освіту”, за якими засновники ЗЗСО (зокрема ліцеїв) до 1 вересня 2027 року мають забезпечити виконання плану формування ефективної мережі закладів середньої освіти¹⁸. Порядок започаткування та провадження освітньої діяльності комунального ліцею спростили. Так, мінімальна вимога до функціонування цього типу ЗЗСО – набір не менше двох класів за трьома профілями навчання (протягом 10-12-го років навчання учнів).

Одним із завдань ліцею є організація вивчення учнями профільних навчальних предметів¹⁹. Для

опитаних дітей та батьків Сокальської МТГ найважливішими чинниками є наявність конкретного профілю навчання й територіальна доступність ЗЗСО.

Постанова Кабінету Міністрів України передбачає, що учні мають проживати в пансіоні ліцею та забезпечуватися харчуванням, тому його створення може спростити навчання дітей із віддалених частин громади²⁰. Іншими вимогами до заснування цього типу ЗЗСО є формування безпечного, інклюзивного та цифрового освітнього середовища та належної матеріально-технічної бази, включаючи швидкісний Інтернет, підвезення учнів і педагогічних працівників тощо.

Джерело: результати опитування учнів та батьків учнів ЗЗСО Сокальської громади та осіб, які їх замінюють

За яким профілем ви б хотіли навчатися в ліцеї?

Джерело: результати опитування учнів та батьків учнів ЗЗСО Сокальської громади та осіб, які їх замінюють

Базуючись на результатах опитування жителів Сокальської МТГ, Центр рекомендує формувати освітню програму ліцею за такими профілями:

- Філологічний
- Інформаційних технологій
- Математичний
- Історичний
- Природничий
- Правознавчий
- Економічний

Створення ліцею зі специфічними профілями навчання може сприяти конкурентній перевазі Сокальської МТГ. Наприклад, у жодній з п'яти сусідніх громад нема економічного профілю в ліцеях, запит на який є в 12,4% опитаних учнів і у 7,7% батьків. Профіль інформаційних технологій існує в єдиному ліцеї Червоноградської МТГ Львівської облас-

ті (один 10 клас із інформатикою на рівні профілю)²¹ та в Іваничівському ліцеї 1 Іваничівської СТГ Волинської області (інформаційно-технологічний профіль)²². У Сокальській МТГ він є другим за популярністю після філологічного серед опитаних дітей та батьків (22,2% і 23,5% відповідно).

Альтернативи політики

Альтернатива №1

Оптимізувати мережу ЗЗСО Сокальської МТГ зі створенням одного профільного ліцею

Щоб забезпечити належний доступ та підвищити якість освітніх послуг у громаді, Сокальська міська рада має провести оптимізацію мережі ЗЗСО. Ця оптимізація передбачає:

створення одного профільного ліцею в місті Сокаль

ліквідацію малокомплектних ЗЗСО з подальшим забезпеченням доїзду учнів до інших закладів освіти

трансформацію інших ЗЗСО громади в гімназії та початкові школи

Оптимізація мережі – це комплексний підхід до ефективного керування видатками на ЗЗСО²³. Він поєднує заощадження коштів за рахунок скорочення кількості навчальних закладів та перерозподіл видатків для підвищення якості освіти в громаді. Середня освіта є однією з найбільш

витратних соціальних функцій, які уряд передав територіальним громадам у ході реформи децентралізації. Тому ОМС можуть покращити структуру фінансування ЗЗСО громади та створити умови для надання якісної освіти, використовуючи саме підхід оптимізації.

Кроки для втілення цієї альтернативи політики:

01 Створити робочу групу

Оптимізація має бути повністю відкритою для широкого загалу й проводитися під керівництвом Сокальської міської ради, адже політичну та фінансову відповідальність за керування місцевою шкільною мережею несе обраний голова громади та відповідні підрозділи міської ради. До робочої групи важливо

долучити представників заінтересованих сторін, які можуть мати різні погляди на оптимізацію мережі. Це дозволить учасникам процесу поділитися аргументованими пропозиціями та виробити спільне бачення нового підходу до покращення якості освіти в громаді.

02

Зібрати й проаналізувати дані щодо чинної мережі ЗЗСО

Збір даних можна проводити різними методами: від документування позицій заінтересованих сторін під час громадських обговорень до аналізу видатків міської ради на освіту. Головне, щоб ці дані допомогли оцінити поточний стан

речей, виявити проблеми та можливі шляхи їх вирішення. Цей документ є прикладом аналізу різних даних та є основою для подальшого створення нової місцевої політики у сфері освіти громади.

03

Розробити сценарії оптимізації та нову місцеву політику у сфері освіти громади

На базі проаналізованих даних робоча група має розробити сценарії оптимізації та свої пропозиції щодо:

- ЗЗСО, які можуть стати профільним лицем громади
- ЗЗСО, які будуть понижені в ступені чи ліквідовані
- маршрутів підвезення учнів із понижених у ступені чи ліквідованих шкіл до інших закладів освіти громади
- змін у зайнятості педагогічного й допоміжного персоналу громади

- майбутнього використання будівель та/або приміщень закладів, які будуть ліквідовані тощо.

Цей бриф про проблему є основою для нової місцевої політики у сфері освіти. Сокальська міська рада зі свого боку має підкріпити його аналізом витрат і результатів по кожному з ЗЗСО, щоб наочно показати наслідки кожного зі сценаріїв. На основі брифу й додаткових даних робоча група розробить свої пропозиції, серед яких міська рада обере одну. Після цього Центр разом із міською радою напрацюють нову місцеву політику у сфері освіти та підготують її для подальшого обговорення в громаді.

04

Залучити громадськість до процесу ухвалення рішень

Процес оптимізації мережі передбачає активне залучення всіх заінтересованих сторін у різних форматах консультацій із громадськістю: публічних обговореннях, опитуваннях, інтерв'юваннях, фокус-групах тощо²⁴. За законом зміна шкільної мережі (будь-який проєкт реорганізації, зміни типу чи ліквідації ЗЗСО) в сільській місцевості може бути затверджена лише після року громадських обговорень²⁵.

Під час цих обговорень важливо забезпечувати репрезентативність заінтересованих груп, збір усіх позицій, формування на їхній основі аналітичних матеріалів та оприлюднення результатів²⁶. Вчасне інформування громадян про проведення консультацій дозволить залучити більшу кількість жителів громади до вирішення існуючих чи потенційних проблем.

Впровадити нову місцеву політику

За результатами публічних консультацій щодо реорганізації ЗЗСО в Сокальській МТГ та на основі експертних висновків Центру Сокальська міська рада вно-

сить зміни до нової місцевої політики за потреби. Після цього політика готова до голосування в Сокальській міській раді та подальшого впровадження.

Переваги

Альтернативи 1

- ✓ повністю розв'язує проблему у сфері освіти громади;
- ✓ забезпечує рівний доступ до якісних освітніх послуг та належну соціалізацію для всіх школярів громади;
- ✓ зменшує видатки за рахунок оптимізації малокомплектних закладів;
- ✓ підвищує якість освіти через вибір профілів навчання на рівні ліцею;
- ✓ міська рада забезпечить проживання й харчування учнів ліцею в пансіоні;
- ✓ створює можливість розширення обслуговування за межі громади;
- ✓ дотримуються вимоги українського законодавства щодо наповнюваності класів та нової системи шкіл (початкова школа, гімназія, ліцей).

Недоліки

Альтернативи 1

- ✗ може викликати спротив з боку освітян та мешканців громади через пониження та ліквідацію частини закладів освіти;
- ✗ на початку втілення потребує великих витрат на облаштування приміщень, закупівлю матеріально-технічного оснащення для ліцею та пансіону, організацію підвезення учнів та педагогічних працівників із населених пунктів із пониженими та ліквідованими закладами.

Альтернатива №2

Внести зміни до Плану трансформації мережі ЗЗСО громади, запропонованого відділом освіти Сокальської міської ради

На початку 2023 року відділ освіти Сокальської міської ради підготував “План трансформації мережі закладів загальної середньої освіти Сокальської міської ради Львівської області на 2023-2024 роки” (далі – План). Більшість депутатів міської ради не підтримала його втілення.

План передбачав припинення набору учнів у 10-ті класи тих ЗЗСО I-III ступенів, які станом на 1 липня 2023 року не забезпечать прогнозованого функціонування у 2023-2024 н.р. не менше двох 10-х класів. Відповідно до чинного законодавства, в ліцеї можна відкрити клас, у якому навчається від 5 учнів²⁷. Тому за цим критерієм усі запропоновані ЗЗСО зі списку мають шанси стати ліцеями.

Оцінка рішень Плану трансформації

Зважаючи на непопулярність Плану серед місцевих депутатів та єдиний визначальний критерій, Центр пропонує провести аналіз запропонованих рішень. Щоб комплексно їх оцінити, варто врахувати такі критерії:

- кількість учнів у ЗЗСО;
- кількість учнів 5-9 класів;
- кількість учнів на одного педагога;
- відхилення ФНК від РНК;
- видатки на ЗЗСО з бюджету територіальної громади;
- видатки на одного учня зі зведеного бюджету відносно середніх видатків на одного учня по країні.

На основі кількісних даних про ЗЗСО Сокальської МТГ ми визначили такі негативні показники:

- у ЗЗСО загалом навчається менш як 100 учнів;
- у 5-9 класах ЗЗСО навчається менш як 100 учнів;
- на одного педагога припадає менш як 5 учнів;
- ФНК ЗЗСО менше від РНК по закладах громади;
- видатки на ЗЗСО з бюджету територіальної громади складають понад 40% з усіх видатків;
- видатки на одного учня зі зведеного бюджету перевищують мінімум у 1,5 раза середні видатки на одного учня по країні.

Якщо ЗЗСО має по 2 й більше негативних показники, рішення про пониження ступеня чи ліквідацію можна вважати обґрунтованим із позиції аналізу кількісних даних.

Утворення ліцеїв та гімназій

*Видатки на одного учня зі зведеного бюджету відносно середніх видатків на одного учня по країні

Назва ЗЗСО	Кількість учнів	Кількість учнів 5-9 класів	Кількість учнів на одного педагога	Відхилення ФНК від РНК	Видатки на заклад із бюджету ТГ, %	Видатки відносно середніх видатків по країні*	Рішення
Варязька ЗШ I-III ст.	152	71	6	-2,7	39	1,3	Пониження до гімназії
Волицька ЗШ I-III ст.	188	114	9	0,6	39	1,0	Утворення ліцею
Жвирківська ЗШ I-III ст.	313	155	8	3,1	39	1,0	Утворення ліцею
Забузька ЗШ I-III ст.	164	78	7	-1,6	42	1,1	Пониження до гімназії
Ільковицький НВК "ЗШ I-III ст.- дитячий садок"	154	78	5	-2,5	43	1,5	Пониження до гімназії
Княжівська ЗШ I-III ст.	162	86	8	-1,8	37	1,1	Пониження до гімназії
Лучицький НВК "ЗШ I-III ст.- дитячий садок"	106	51	5	-6,9	42	1,6	Пониження до гімназії
Перетіцький НВК "ЗШ I-III ст.- дитячий садок"	104	57	4	-7,0	43	1,7	Пониження до гімназії
Поторицька ЗШ I-III ст.	110	55	5	-6,5	39	1,6	Пониження до гімназії
Савчинська ЗШ I-III ст.	114	62	5	-6,1	37	1,5	Пониження до гімназії
ЗЗСО I-III ст. Сокальський ліцей №1 ім. Олега Романіва	572	296	9	13,9	37	1,3	Утворення ліцею
Сокальська ЗШ I-III ст.№2	450	233	10	5,3	35	1,5	Утворення ліцею
ЗЗСО I-III ст. Сокальський ліцей №3	645	286	11	11,7	32	1,2	Утворення ліцею
Сокальська ЗШ I-III ст. №4	806	387	11	9,7	35	1,3	Утворення ліцею
Сокальська ЗШ I-III ст. №5	275	129	10	8,5	33	1,2	Утворення ліцею
Стенятинська ЗШ I-III ст.	191	97	7	0,9	35	1,0	Утворення ліцею
Тартаківський НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок" ім. П. Саноцького	155	76	5	-2,4	53	1,7	Пониження до гімназії
Хоробрівська ЗШ I-III ст.	83	45	3	-9,0	37	1,6	Пониження до гімназії

Пониження ступеня ЗЗСО з гімназій до початкових шкіл

Тудорковицька гімназія	34	21	3	-12,7	51	2,5	Рішення обґрунтоване
Матівська гімназія	32	16	4	-12,9	45	2,7	Рішення обґрунтоване
Ульвівська гімназія	40	20	3	-12,1	45	2,3	Рішення обґрунтоване
Телязька гімназія	39	18	4	-12,2	44	1,9	Рішення обґрунтоване
Горбківська гімназія	57	20	4	-10,2	30	1,5	Рішення обґрунтоване
Боб'ятинська гімназія	51	31	3	-10,8	47	1,9	Рішення обґрунтоване

Ліквідація ЗЗСО

Шарпанецька початкова школа	5		2	-15,3	75	1,9	Рішення обґрунтоване
Суховільська початкова школа	11		6	-13,8	52	1,7	Рішення обґрунтоване

Сокальська міська рада як засновник ЗЗСО може змоделювати освітню мережу таким чином, щоб створити ліцеї в населених пунктах, які мають кращу транспортну доступність для учнів із віддалених сіл. Наприклад, жоден ЗЗСО на захід від Сокаля, крім сусідньої Жвирки, за кількісними показниками не підходить для створення ліцею.

Сокальська міська рада має враховувати місткість і стан навчальних закладів, якість доріг і час доїзду, щоб розробити оптимальні маршрути підвезення учнів до тих закладів, які відповідатимуть вимогам до

ліцею. З усіх ЗЗСО, в яких потенційно можуть навчатися 10-12 класи, лише Сокальський ліцей №3 не потребує ремонтів і додаткового будівництва.

При розробці нової політики, яка стосується великої кількості жителів громади, Сокальська міська рада має пріоритизувати залучення громадян до її обговорення. Для найкращого результату ОМС має поєднувати аналіз існуючої мережі ЗЗСО та відкритість процесу прийняття рішень. Врахування як ефективності, так й інклюзивності нової політики ще на моменті розробки спростить міській раді її втілення.

Кроки для втілення цієї альтернативи політики:

01. Внести зміни до Плану трансформації освітньої мережі Сокальської МТГ на основі зазначених у цьому документі експертних висновків Центру.
02. Винести оновлений План трансформації на голосування Сокальської міської ради.
03. Провести кампанію з інформування жителів Сокальської МТГ з поясненням Плану трансформації та запрошенням долучитися до публічних консультацій; у подальшому інформувати жителів щодо будь-яких змін у процесі обговорення та втілення нової політики.
04. Провести публічні консультації щодо оновленого Плану трансформації протягом одного року від дати голосування (див. пункт "Залучення громадськості" в попередній альтернативі політики).
05. Оновити План трансформації за результатами публічних консультацій щодо оптимізації мережі ЗЗСО в Сокальській МТГ.
06. Оптимізувати мережу ЗЗСО Сокальської МТГ відповідно до оновленого плану не пізніше як до 1 вересня 2027 року.

Переваги

Альтернативи 2

- ✓ розв'язує проблему у сфері освіти громади;
- ✓ підвищує якість освіти через вибір профілів навчання на рівні ліцеїв;
- ✓ дотримуються вимоги українського законодавства щодо наповнюваності класів та нової системи шкіл (початкова школа, гімназія, ліцей).

Недоліки

Альтернативи 2

- ✗ може викликати спротив з боку освітян та мешканців громади через ліквідацію та пониження ЗЗСО;
- ✗ не забезпечує належну соціалізацію для всіх школярів громади;
- ✗ створення багатьох ліцеїв унеможливить утримання пансіонатів при кожному з них;
- ✗ суттєво не зменшить видатки на ЗЗСО громади.

Альтернатива №3

Нічого не змінювати

Сокальська міська рада зберігає чинну мережу ЗЗСО у громаді. Не потрібно розробляти та впроваджувати нову політику.

Переваги

Альтернативи 3

- ✓ не потрібно нічого змінювати, розробляти та впроваджувати;
- ✓ найдешевша з-поміж інших альтернатив у короткотерміновій перспективі – не потребує додаткового фінансування, крім того, що є наразі.

Недоліки

Альтернативи 3

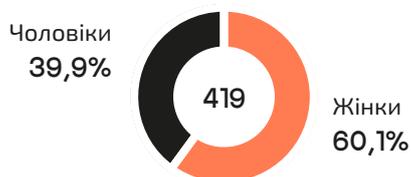
- ✗ не розв'язує проблему у сфері освіти громади;
- ✗ чинна мережа ЗЗСО не спроможна забезпечити рівний доступ до якісних освітніх послуг та належну соціалізацію для всіх школярів громади;
- ✗ проблему все одно доведеться розв'язувати вже найближчим часом, але з набагато більшими ресурсними витратами з місцевого бюджету громади;
- ✗ не відповідає вимогам законодавства щодо наповнюваності класів та нової системи шкіл (початкова школа, гімназія, ліцей), що призведе до розходження з державною політикою та стандартами;
- ✗ відповідальність за порушення законодавства у сфері освіти передбачає санкції з боку держави, які будуть застосовані до Сокальської міської ради.

Результати опитування жителів Сокальської МТГ

Опитування учнів 9-11 класів ЗЗСО Сокальської громади

Кількість респондентів

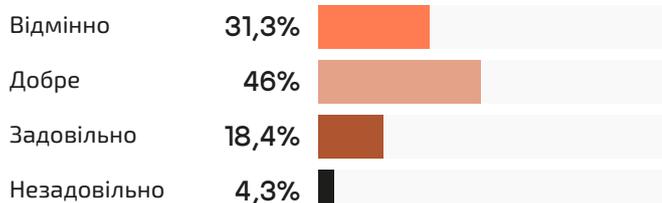
Клас

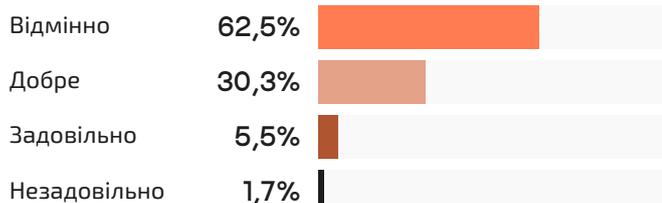
Населений пункт

Сокаль	157	Лучиці	6	Хоробрів	3	Ниновичі	1
Жвирка	41	Тудорковичі	6	Шарпанці	3	Нісмичі	1
Варяж	29	Ульвівок	6	Бояничі	2	Смиків	1
Поториця	16	Волиця	5	Ільковичі	2	Суховоля	1
Забужжя	12	Перв'ятичі	5	Комарів	2	Угринів	1
Переспа	12	Горбків	4	Лешків	2	Шпиколоси	1
Тартаків	12	Гута	4	Лещатів	2	Самоволя (Інша громада)	2
Стенятин	11	Княже	4	Лубнівка	2	Торки (Інша громада)	1
Спасів	9	Опільсько	4	Фусів	2		
Перетоки	8	Теляж	4	Гатківка	1		
Скоморохи	8	Боб'ятин	3	Залижня	1		
Завишень	7	Русин	3	Зубків	1		
Свитазів	7	Савчин	3	Матів	1		

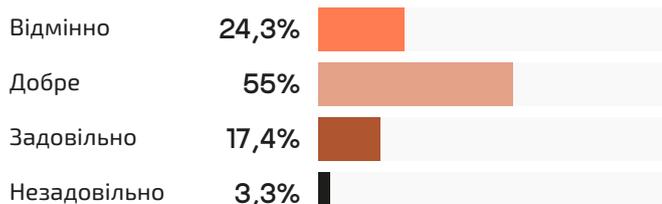
Як ви оцінюєте рівень освіти, який отримуєте в школі?

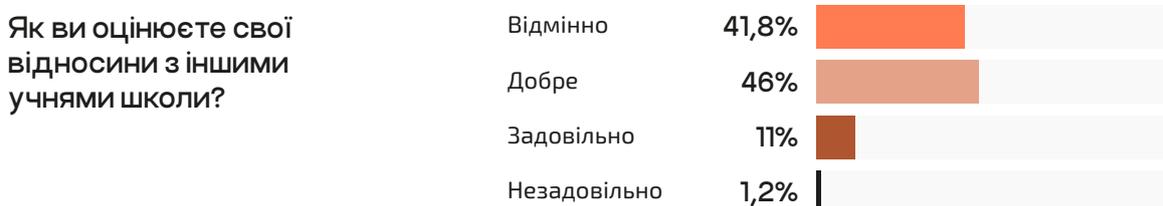
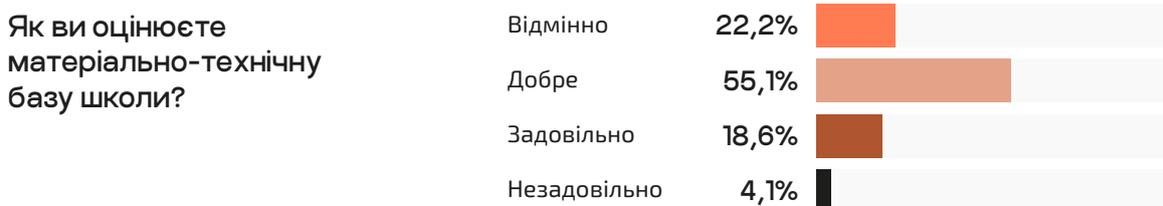
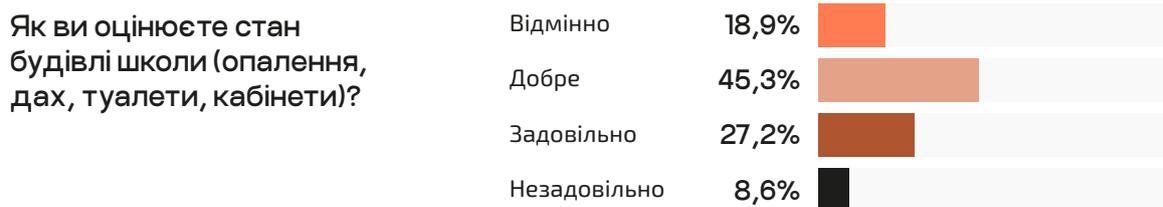

Як ви оцінюєте відносини з вашим класним керівником?

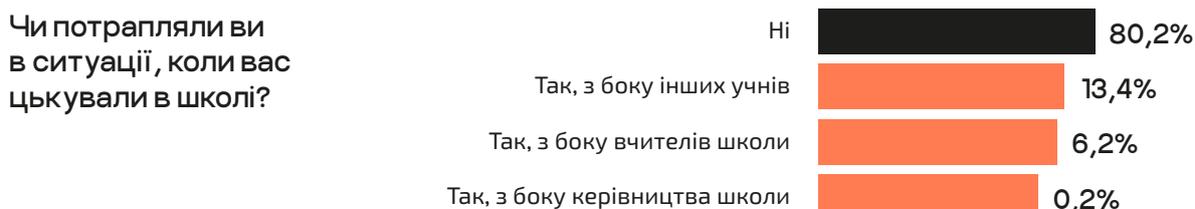
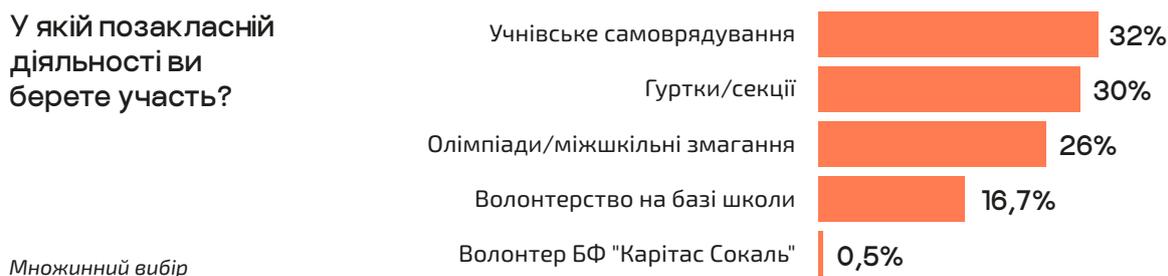

Як ви оцінюєте відносини з іншими вчителями школи?

Чи берете ви активну участь у житті школи?

Опитування учнів 9-11 класів ЗЗСО Сокальської громади.

Місце проведення:
Сокальська міська громада,
Червоноградський р-н, Львівська обл.

Метод: Онлайн-опитування (CAWI).
Дата проведення: 19.12.2022-17.01.2023
Вибірка складає 419 осіб.

Чи припинився булінг?

Серед тих, щодо кого вчинявся булінг.

Хто вирішив проблему стосовно булінгу?

Множинний вибір. Серед тих, щодо кого припинився булінг.

Чи навчаєтесь ви в тому ж населеному пункті, де проживаєте?

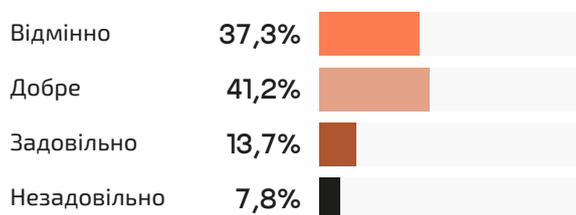

Як ви зазвичай добираєтесь до школи?

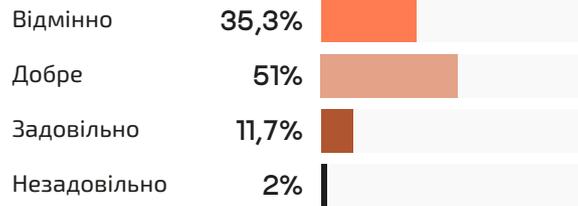
Серед тих, хто не навчається у своєму населеному пункті.

Як ви оцінюєте графік підвезення?

Як ви оцінюєте стан автобусів?

Що ви хотіли б знати про ліцеї в своїй громаді?

Відкриті відповіді

За яких умов ви погодилися б навчатися в школі іншого населеного пункту громади?

Множинний вибір. Серед тих, хто навчається у своєму населеному пункті.

За яким профілем ви б хотіли навчатися в ліцеї?

Множинний вибір.

Що для вас буде важливим при виборі ліцею?

Множинний вибір.

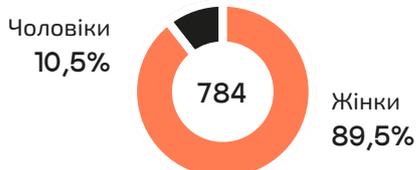
Які додаткові заняття ви хотіли б відвідувати?

Множинний вибір.

Опитування батьків учнів ЗЗСО Сокальської громади та осіб, які їх замінюють

Кількість респондентів

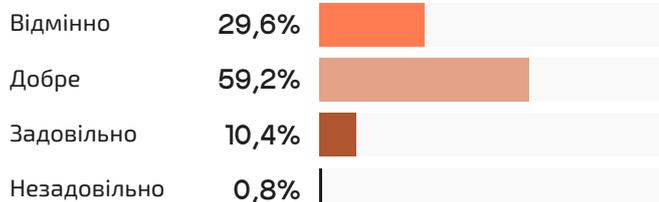
Класи

11 клас - 88	7 клас - 112	3 клас - 77
10 клас - 99	6 клас - 90	2 клас - 96
9 клас - 148	5 клас - 89	1 клас - 194
8 клас - 64	4 клас - 78	

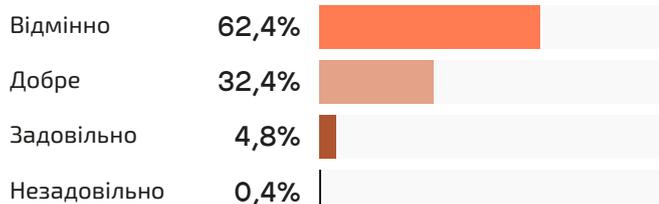
Населений пункт

Сокаль 350	Зубків 9	Шарпанці 4	Ульвівок 2
Жвирка 58	Комарів 9	Боб'ятин 3	Шпиколоси 2
Варяж 42	Переспа 9	Велике 3	Бодячів 1
Поториця 38	Тудорковичі 9	Ільковичі 3	Гатківка 1
Стенятин 22	Бояничі 8	Романівка 3	Залижня 1
Забужжя 20	Горбків 8	Суховоля 3	Равщина 1
Завишень 19	Лубнівка 7	Фусів 3	Смиків 1
Скоморохи 19	Спасів 7	Гута 2	Самоволя (Інша громада) 1
Тартаків 18	Хоробрів 6	Конотопи 2	Червоноград (Інша громада) 1
Волиця 14	Опільсько 5	Лещатів 2	Інший населений пункт 1
Перетоки 12	Княже 4	Матів 2	
Лучиці 11	Роятин 4	Перв'ятичі 2	
Свитазів 11	Русин 4	Савчин 2	
Войславичі 9	Теляж 4	Угринів 2	

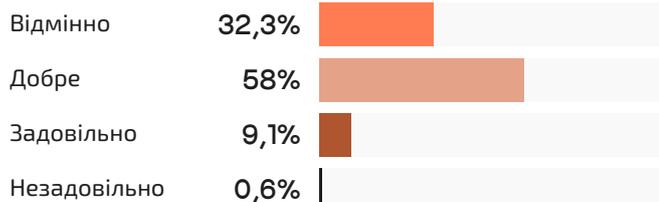
Як ви оцінюєте результати навчання своєї дитини (дітей)?

Як ви оцінюєте відносини вашої дитини (дітей) з її класним керівником?

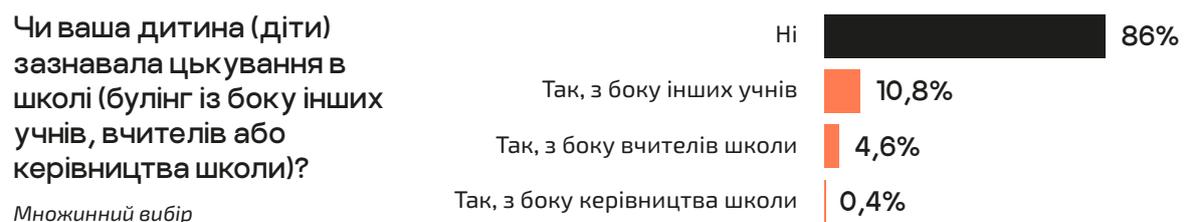
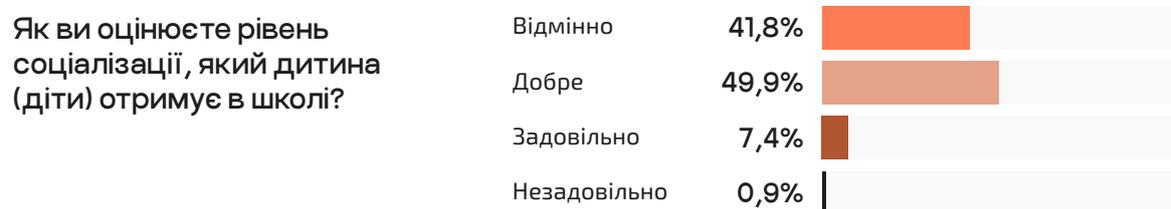
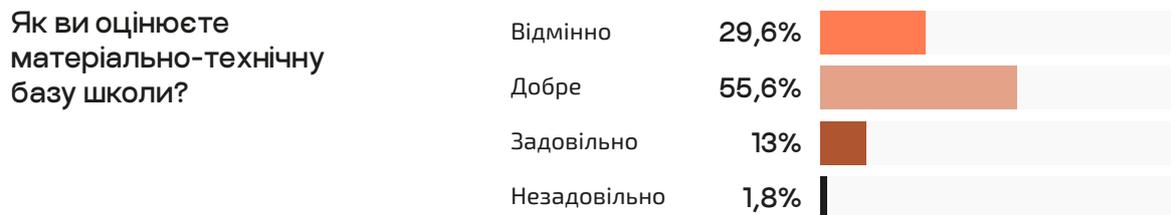
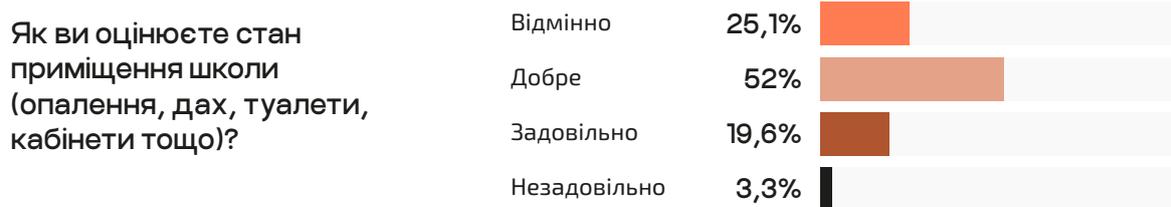
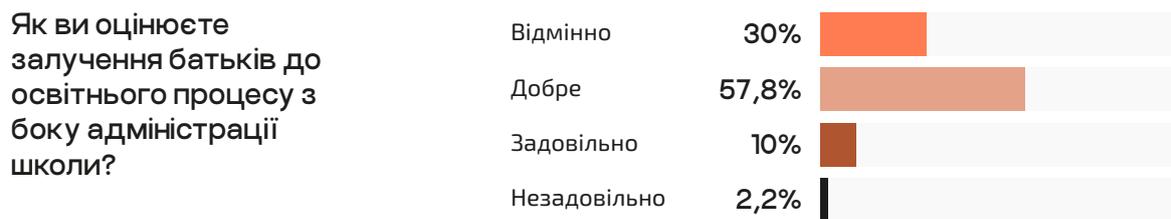
Як ви оцінюєте відносини з іншими педагогами школи, які навчають вашу дитину (дітей)?

Опитування батьків учнів ЗЗСО Сокальської громади та осіб, які їх замінюють.

Місце проведення:
Сокальська міська громада,
Червоноградський р-н, Львівська обл.

Метод: Онлайн-опитування (CAWI).
Дата проведення: 19.12.2022-17.01.2023
Вибірка складає 784 особи.

Опитування батьків учнів ЗЗСО Сокальської громади та осіб, які їх замінюють.

Місце проведення: Сокальська міська громада, Червоноградський р-н, Львівська обл.

Метод: Онлайн-опитування (CAWI).
Дата проведення: 19.12.2022-17.01.2023
Вибірка складає 784 особи.

Чи навчається ваша дитина (діти) в тому ж населеному пункті, де проживає?

Що вас не влаштовувало в навчальному закладі у вашому населеному пункті?

Множинний вибір, з тих, чії діти не навчаються в тому ж населеному пункті, де проживають.

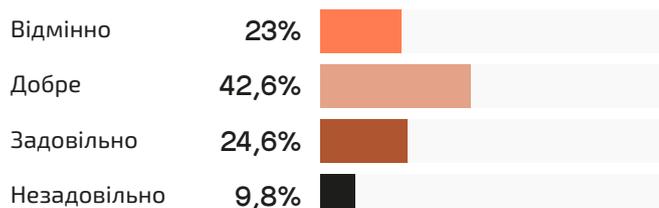
Як зазвичай здійснюється підвезення до школи?

З тих, чії діти не навчаються в тому ж населеному пункті, де проживають.

Як ви оцінюєте графік підвезення шкільних автобусів?

Серед тих, чії діти користуються шкільними автобусами.

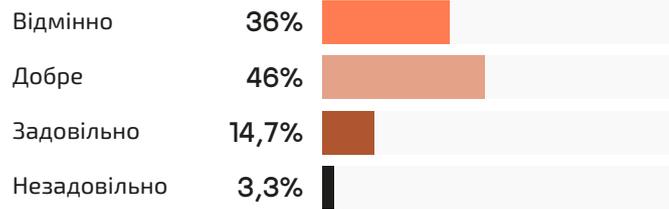
Опитування батьків учнів ЗЗСО Сокальської громади та осіб, які їх замінюють.

Місце проведення: Сокальська міська громада, Червоноградський р-н, Львівська обл.

Метод: Онлайн-опитування (CAWI).
Дата проведення: 19.12.2022-17.01.2023
Вибірка складає 784 особи.

Як ви оцінюєте стан автобусів?

Серед тих, чиї діти користуються шкільними автобусами.

За яких умов ви погодилися б на те, щоб ваша дитина (діти) отримувала освіту в школі іншого населеного пункту громади?

Множинний вибір, з тих, чиї діти навчаються в тому ж населеному пункті, де проживають.

За умови створення ліцеїв (10-12 класи) у Сокальській громаді, який профіль чи профілі ви обрали б для своєї дитини (дітей)?

Множинний вибір.

Опитування батьків учнів ЗЗСО Сокальської громади та осіб, які їх замінюють.

Місце проведення: Сокальська міська громада, Червоноградський р-н, Львівська обл.

Метод: Онлайн-опитування (CAWI).
Дата проведення: 19.12.2022-17.01.2023
Вибірка складає 784 особи.

Що для вас буде важливим при виборі ліцею?

Множинний вибір.

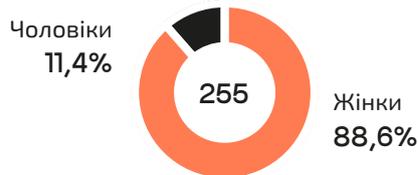
Опитування батьків учнів ЗЗСО Сокальської громади та осіб, які їх замінюють.

Місце проведення:
Сокальська міська громада,
Червоноградський р-н, Львівська обл.

Метод: Онлайн-опитування (CAWI).
Дата проведення: 19.12.2022-17.01.2023
Вибірка складає 784 особи.

Опитування педагогів та керівників ЗЗСО Сокальської громади

Кількість респондентів

Вік вчителів

21-30 років	11%
31-45 років	35,3%
46-55 років	38%
56-65 років	14,1%
більше 65 років	1,6%

Стаж роботи

До 3 років	4,7%
3-10 років	12,2%
10-20 років	20,4%
Більше 20 років	62,7%

Населений пункт

Сокаль 79	Перетоки 5	Угринів 3	Конотопи 1
Жвирка 20	Тартаків 5	Войславичі 2	Лещатів 1
Варяж 14	Бодячів 4	Горбків 2	Лубнівка 1
Забужжя 9	Опільсько 4	Завишень 2	Романівка 1
Лучиці 9	Перв'ятичі 4	Матів 2	Савчин 1
Поториця 9	Теляж 4	Смиків 2	Шарпанці 1
Скоморохи 9	Зубків 3	Спасів 2	Червоноград (Інша громада) 1
Свитазів 8	Ільковичі 3	Ульвівок 2	
Бояничі 7	Княже 3	Шпиколоси 2	
Хоробрів 7	Стенятин 3	Бірки 1	
Волиця 6	Суховоля 3	Гута 1	
Переспа 5	Тудорковичі 3	Комарів 1	

Опитування педагогів та керівників ЗЗСО Сокальської громади.

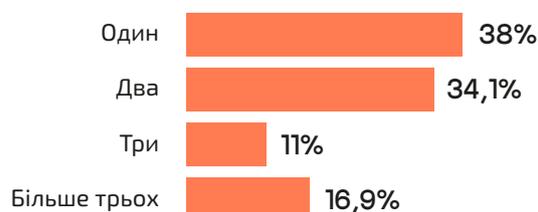
Місце проведення:
Сокальська міська громада,
Червоноградський р-н, Львівська обл.

Метод: Онлайн-опитування (CAWI).
Дата проведення: 19.12.2022-17.01.2023
Вибірка складає 255 осіб.

Яке у вас педагогічне навантаження (тарифна ставка)?

Скільки предметів ви викладаєте?

Чи підвищували ви кваліфікацію за останні два роки?

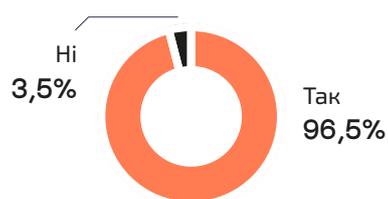
Чи підвищували ви кваліфікацію позачергово?

Чи були перешкоди вашому бажанню позачергово підвищити кваліфікацію з боку атестаційних комісій різних рівнів?

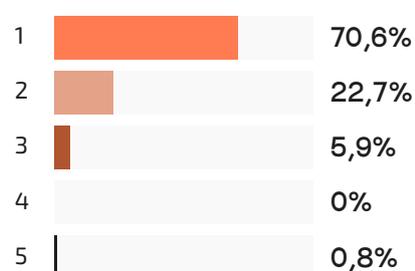
Чи проходили ви сертифікацію (ЗНО для вчителів)?

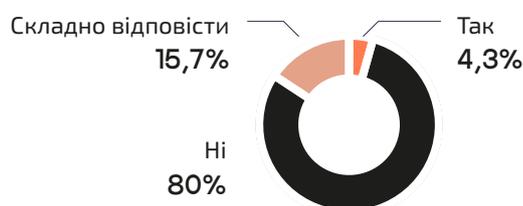
Чи існує у вашій школі преміювання за сертифікацію?

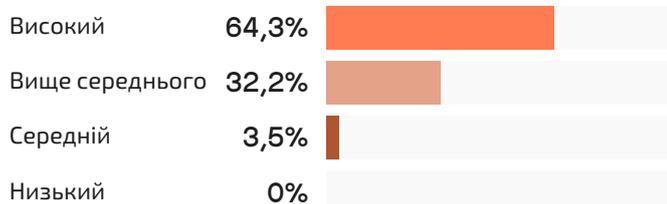
Оцініть, наскільки легко вам спілкуватися з колегами щодо робочих питань

У моїй школі є конфлікти між педагогами та адміністрацією школи:

На якому рівні якості ваш заклад надає освітні послуги учням?

Опитування педагогів та керівників ЗЗСО Сокальської громади.

Місце проведення: Сокальська міська громада, Червоноградський р-н, Львівська обл.

Метод: Онлайн-опитування (CAWI).
Дата проведення: 19.12.2022-17.01.2023
Вибірка складає 255 осіб.

Чинники, пов'язані з роботою місцевого управління освіти, які найбільш негативно впливають на організацію освітнього процесу в школі:

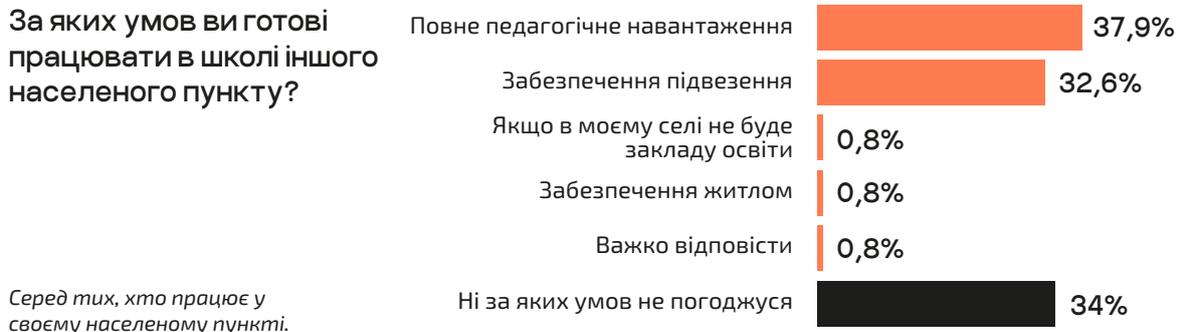

Серед представників адміністрації закладів освіти.

Чи працюєте ви в тому ж населеному пункті, де й проживаєте?

За яких умов ви готові працювати в школі іншого населеного пункту?

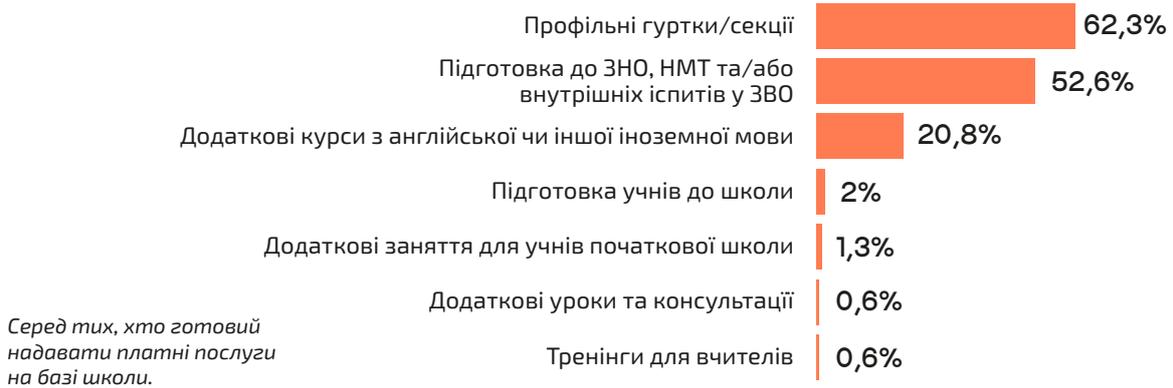

Серед тих, хто працює у своєму населеному пункті.

Чи готові ви надавати додаткові платні послуги (гуртки, секції, підготовка до іспитів тощо) на базі школи?

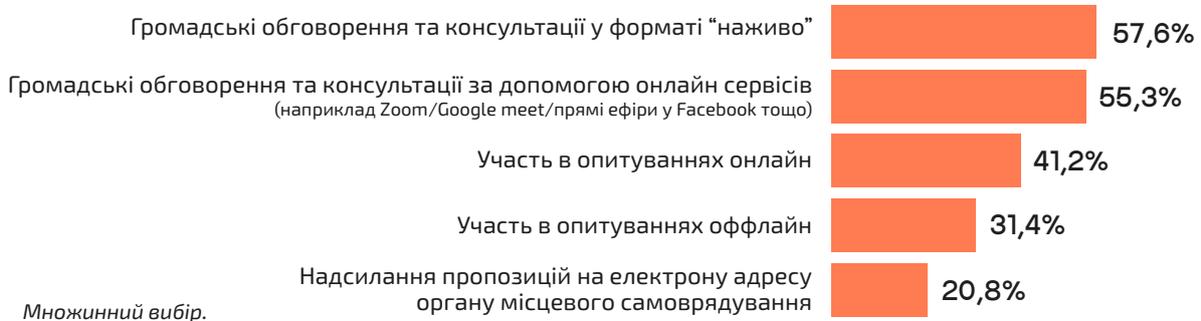
Які б це могли бути послуги?

Чи залучали вас до процесу ухвалення рішень у сфері освіти на рівні громади?

Як для вас найзручніше бути залученим до процесу ухвалення рішень у сфері освіти на рівні громади?

Які способи інформування про рішення у сфері освіти громади є найбільш зручними для вас?

Опитування педагогів та керівників ЗЗСО Сокальської громади.

Місце проведення:
Сокальська міська громада,
Червоноградський р-н, Львівська обл.

Метод: Онлайн-опитування (CAWI).
Дата проведення: 19.12.2022-17.01.2023
Вибірка складає 255 осіб.

ПЛАН
трансформації мережі закладів загальної середньої освіти
Сокальської міської ради Львівської області на 2023-2024 роки

Назва заходу	Перелік завдань	Назва ЗЗСО	Термін виконання	Виконавці
I. Зміна типу закладів загальної середньої освіти				
1.1. Зміна типу закладів загальної середньої освіти I-III ст. на гімназії та ліцеї	1.1.1 Керівникам закладів загальної середньої освіти I-III ступенів Сокальської міської ради Львівської області подати до відділу освіти, молоді та спорту Сокальської міської ради Львівської області підтверджуючі документи щодо забезпечення функціонування у 2023-2024 навчальному році у ЗЗСО не менше двох 10-х класів	<ul style="list-style-type: none"> • Варязька ЗШ I-III ст. • Волицька ЗШ I-III ст. • Жвирківська ЗШ I-III ст. • Забузька ЗШ I-III ст. • Ільковицький НВК "ЗШ I-III ст.- дитячий садок" • Княжівська ЗШ I-III ст. • Лучицький НВК "ЗШ I-III ст.- дитячий садок" 	до 10.07.2023	Керівники ЗЗСО I-III ст. Сокальської міської ради
	1.1.2 Підготувати та оприлюднити на офіційному сайті Сокальської міської ради проекти рішень про зміну типу ЗЗСО на гімназію/ліцей	<ul style="list-style-type: none"> • Перетіцький НВК "ЗШ I-III ст.- дитячий садок" • Поторицька ЗШ I-III ст. • Савчинська ЗШ I-III ст. 	до 30.07.2023	Сокальська міська рада, відділ освіти, молоді та спорту
	1.1.3 Припинити набір учнів у заклади загальної середньої освіти I-III ступенів Сокальської міської ради Львівської області, які станом на 01 липня 2023 року не забезпечили прогнозованого функціонування у 2023-2024 навчальному році не менше двох 10-х класів	<ul style="list-style-type: none"> • ЗЗСО I-III ст. Сокальський ліцей №1 ім. Олега Романіва • Сокальська ЗШ I-III ст. №2 • ЗЗСО I-III ст. Сокальський ліцей №3 	до 01.09.2023	Керівники ЗЗСО I-III ст. Сокальської міської ради
	1.1.4 Провести громадське обговорення щодо зміни типу ЗЗСО в гімназії та ліцеї згідно чинного законодавства	<ul style="list-style-type: none"> • Сокальська ЗШ I-III ст. №4 • Сокальська ЗШ I-III ст. №5 • Стенятинська ЗШ I-III ст. 	до 30.07.2024	Сокальська міська рада, відділ освіти, молоді та спорту
	1.1.5 Винести проекти рішень про зміну типу закладів загальної середньої освіти на розгляд сесії Сокальської міської ради	<ul style="list-style-type: none"> • Тартаківський НВК "ЗШ I-III ст. - дитячий садок" ім. Петра Саноцького • Хоробрівська ЗШ I-III ст. 	до 01.09.2024	Сокальська міська рада
1.2. Зміна типу ЗЗСО гімназій на початкову школу	1.2.1 Підготувати та оприлюднити на офіційному сайті Сокальської міської ради проекти рішень про зміну типу гімназій на початкові школи	<ul style="list-style-type: none"> • Тудорковицька гімназія Сокальської міської ради 	до 25.02.2023	Сокальська міська рада, відділ освіти, молоді та спорту

	1.2.2 Провести громадське обговорення щодо зміни типу гімназії в початкову школу згідно чинного законодавства	<ul style="list-style-type: none"> • Матівська гімназія Сокальської міської ради • Ульвівська гімназія Сокальської міської ради 	до 25.02.2024	Сокальська міська рада, відділ освіти, молоді та спорту
	1.2.3 Винести проекти рішень про зміну типу гімназій в початкові школи на розгляд сесії Сокальської міської ради	<ul style="list-style-type: none"> • Телязька гімназія Сокальської міської ради • Горбківська гімназія Сокальської міської ради • Боб'ятинська гімназія Сокальської міської ради 	до 30.05.2024	Сокальська міська рада
2. Ліквідація закладів загальної середньої освіти				
2.1. Ліквідація початкових шкіл	2.1.1 Підготувати та оприлюднити на офіційному сайті Сокальської міської ради проекти рішень про ліквідацію початкових шкіл	<ul style="list-style-type: none"> • Шарпанецька початкова школа Сокальської міської ради • Суховільська початкова школа Сокальської міської ради 	до 25.02.2023	Сокальська міська рада, відділ освіти, молоді та спорту
	2.1.2 Провести громадське обговорення щодо ліквідації початкових шкіл згідно чинного законодавства		до 25.02.2024	Сокальська міська рада, відділ освіти, молоді та спорту
	2.1.3 Винести проекти рішень про ліквідацію початкових шкіл на розгляд сесії Сокальської міської ради		до 30.05.2024	Сокальська міська рада
3. Реорганізація закладів освіти				
3.1. Реорганізація закладів освіти шляхом приєднання	3.1.1. Керівникам закладів освіти провести педагогічні ради рад щодо створення відокремленого структурного підрозділу шляхом приєднання до одного із закладів освіти Сокальської ТГ, витяги з протоколів надати до відділу освіти, молоді та спорту	Заклади ЗСО, які виявили бажання про реорганізацію закладу у відокремлений структурний підрозділ та приєднання до одного із закладів освіти Сокальської ТГ	до 20.02.2023	Керівники ЗЗСО I-III ст. Сокальської міської ради
	3.1.2 Підготувати та оприлюднити на офіційному сайті Сокальської міської ради проекти рішень щодо реорганізації закладів освіти шляхом приєднання		до 25.02.2023	Сокальська міська рада, відділ освіти, молоді та спорту
	3.1.3 Провести громадське обговорення щодо реорганізації закладів освіти шляхом приєднання згідно чинного законодавства		до 25.02.2024	Сокальська міська рада, відділ освіти, молоді та спорту
	3.1.4 Винести проекти щодо реорганізації закладів освіти шляхом приєднання на розгляд сесії Сокальської міської ради		до 25.05.2024	Сокальська міська рада

Над документом працювали

Авторка	Роксолана Нестеренко, регіональна аналітикиня
Методологічний супровід	Костянтин Шокало, керівник напрямку регіональної аналітики
Редактура	Федір Прокопчук, керівник комунікацій Марія Очеретяна, журналістка
Верстка	Наталія Зуєва, графічна дизайнерка

Центр спільних дій – громадська організація, яка працює в інтересах громадян України та є незалежною, політично нейтральною та незаангажованою в усіх аспектах своєї діяльності.

Ми займаємось аналізом державної й місцевих політик, впроваджуємо інструменти залучення громадян до прийняття рішень та участі в демократичних процесах і просуваємо демократичні зміни.

centreua.org

facebook.com/centreua.org

[@centreua](https://www.youtube.com/@centreua)

t.me/turborezhym

[@centreua](https://www.instagram.com/centreua)

[@olehrybachuk](https://twitter.com/olehrybachuk)

Посилання

- 1 Закон України "Про повну загальну середню освіту": <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
- 2 Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами": <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-formuli-rozpodilu-osvitnoyi-subsventsiyi-mizh-miscevimy-byudzhetaми>
- 3 Нова школа у нових громадах : посібник з ефективного управління освітою в об'єднаних територіальних громадах. Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевські В.: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/13/Posibnyk_z_efektyvnoho-upravlinnia-osvityou_v_OTG.pdf
- 4 Нова школа у нових громадах : посібник з ефективного управління освітою в об'єднаних територіальних громадах. Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевські В.: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/13/Posibnyk_z_efektyvnoho-upravlinnia-osvityou_v_OTG.pdf
- 5 Міністерство фінансів України представляє інтерактивний «дашборд» про бюджетні видатки на загальну середню освіту у 2020 році. Міністерство фінансів України: https://mof.gov.ua/uk/news/ministerstvo_finsiv_ukraini_predstavliaie_interaktivnii_dashbord_pro_biudzhetni_vidatki_na_zagalnu_seredniu_osvitu_u_2020_rotsi-3029
- 6 Про зарплати, премії та нарахування надбавок освітянам – юридичне роз'яснення. Божинський В. Нова українська школа: <https://nus.org.ua/questions/pro-zarplaty-premiyi-ta-narahuvannya-nadbavok-osvityanam-yurydychne-roz-yasnennya/>
- 7 Постанова Кабінету Міністрів України «Про встановлення надбавки педагогічним працівникам закладів дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої освіти, інших установ і закладів незалежно від їх підпорядкування»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2011-%D0%BF#Text>
- 8 Рейтинг шкіл Львівської області 2021 року. Освіта.UA: <https://osvita.ua/school/rating/83770/>
- 9 Усе про мультипредметний тест. Пояснює заступниця директора УЦОЯО. Марковська М. Нова українська школа: <https://nus.org.ua/questions/use-pro-mul'typredmetnyi-test-poyasnyuye-zastupnytsya-dyrektora-utsoyao/>
- 10 Які працівники потрібні закладу освіти для організації харчування. Знаймо: <https://znaimo.gov.ua/yaki-pratsivnyky-potribni-zakladu-osvity-dlia-orhanizatsii-kharchuvannia>
- 11 Постанова Кабінету Міністрів України "Про організацію харчування окремих категорій учнів у загальноосвітніх навчальних закладах": <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2002-%D0%BF#Text>
- 12 Передвеликодній подарунок для Сокальщини. Сокальська міська рада – офіційна сторінка. Facebook: <https://bit.ly/3LYfEJ6>
- 13 Сокальщина отримала ще один «Школярик». Сокальська міська рада – офіційна сторінка. Facebook: <https://bit.ly/3I8ejP1>
- 14 Лист Міністерства освіти і науки України "Про оплату працівників закладів освіти": <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-oplatu-praci-pracivnikiv-zakladiv-osviti>
- 15 Реформа освіти та науки. Урядовий портал: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-osviti>
- 16 Закон України "Про повну загальну середню освіту": <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
- 17 Закон України "Про повну загальну середню освіту": <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
- 18 Президент підписав Закон щодо вдосконалення механізмів формування мережі ліцеїв для запровадження якісної профільної середньої освіти. Міністерство освіти і науки України: <https://mon.gov.ua/ua/news/prezident-pidpisav-zakon-shodo-vdoskonalennya-mehanizmv-formuvannya-merezhi-liceviv-dlya-zaprovadzhennya-yakisnoyi-profilnoyi-serednoyi-osviti>
- 19 Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження положення про ліцей": <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-l-a1062>
- 20 Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження положення про ліцей": <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-l-a1062>
- 21 Освітні програми, що реалізуються закладом. Червоноградський ліцей Червоноградської міської ради: <https://osvita.chg.gov.ua/Osvitniy-protses/osp-6>
- 22 Комунальний заклад загальної середньої освіти «Іваничівський ліцей 1 Іваничівської селищної ради Волинської області». Волинська область. Інформаційна система управління освітою: <https://vl.isuo.org/schools/view/id/17093>
- 23 Нова школа у нових громадах : посібник з ефективного управління освітою в об'єднаних територіальних громадах. Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевські В.: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/13/Posibnyk_z_efektyvnoho-upravlinnia-osvityou_v_OTG.pdf
- 24 Громадське обговорення змін у шкільній мережі – що варто знати. Частина 1. Седоченко А. Децентралізація: <https://decentralization.gov.ua/news/13992>
- 25 Закон України "Про повну загальну середню освіту": <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
- 26 Громадське обговорення змін у шкільній мережі – що варто знати. Частина 2. Седоченко А. Децентралізація: <https://decentralization.gov.ua/news/14040>
- 27 Новий закон про ліцеї. Чи запроваджує він справжні зміни. Головіна О. Нова українська школа: <https://nus.org.ua/articles/novyi-zakon-pro-litseyi-chy-zaprovadzhuye-vin-spravzhnizminy/>

CENTREUA.ORG

ПФФ ЦЕНТР
СПІЛЬНИХ
ДІЙ